

Lastniki in izdajatelji: Okrajni odbori SZDL Črnomelj, Kočevje in Novo mesto. — Izhaja vsak petek. — Urejuje uredniški odbor. — Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. — Poštni predal 33. — Telefon uredništva in uprave 127. — Tekoči račun pri Mestni hranilnici v Novem mestu 616-H-T-24. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din. — Tiska Tiskarna »Slovenskega poročevalca« v Ljubljani.

Dolenjski

Tednik okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto

OD TEDNA DO TEDNA

Minuli teden smo pisali na tem mestu o splošnem pomenu azijsko-afriške konference v Bandungu, o težnjah na njej sodelujočih narodov po miru, neodvisnosti in svobodnem razvoju, o odnevu, ki ga je vzbudilo skilcanje tega velikega sestanka po vsem svetu.

Zdaj pa že lahko zapišemo, da je konferenca popolnoma uspela, dosegla cilj, ki si ga je zastavila. Kar se je mnogim zdelo neuresničljiva sen, je postalo otipljiva stvarnost: v skupni deklaraciji konference 29 držav ter o resoluciji o miru in sodelovanju na svetu so dežele, različne po svoji družbeni ureditvi in po nazorih, izrazile enotno, čeprav deloma kompromisno stališče glede prečih vprašanj azijskih in afriških narodov in vsega sveta, kakor so vprašanja miru, aktivne koeksistence ter sodelovanja med narodi.

Kompromis je bil v tem, da so vprašanja sodelovanja in koeksistence, za katero se je zlasti zavzemal Nehru, povezali s pravico do kolektivne in individualne obrambe, za katero se je predvsem zavzemal Mohamed Ali, pakistanski ministrijski predsednik. Da pa ne bi bilo protislovij med obema načeloma, so v resoluciji poudarili, da sredstev kolektivne varnosti ni moč zlorabiti v agresivne namene. Tako so dosegli idejno ravnovesje.

Poudariti je treba tudi: nekatere posebne sporazume in predloge, ki so bili sprejeti izven okvira konference. Gre predvsem za sporazum med Kitajsko in Indonezijo o državljanstvu več ko dva milijona Kitajcev v Indoneziji, s katerim je bilo urejeno eno izmed prečih vprašanj, ki je kalilo dobre odnose ne samo med obema državama, marveč je bilo problem tudi za nekatere druge azijske dežele.

Kar zadeva pomembne predloge, je treba omeniti predvsem Ču En Lajev predlog, naj bi se Kitajska in ZDA pogajali o ureditvi formoškega vprašanja, ki je vzbudil po svetu pravo pravico senzacijo. ZDA so ta predlog odločno odklonile, toda zdajni ministri Dulles je v nedavni izjavi celo poudaril, da bi bili možni neposredni razgovori s Kitajsko brez sodelovanja Čankajškovega predstavništva, ki je bil glavni kamen spotike pri razglabljanju o tem, ali so možni razgovori med ZDA in Kitajsko. Dejstvo, da je Dulles sploh omenil možnost, da bi do takšnih razgovorov moglo priti, čeprav ZDA niso in ne bodo priznati LR Kitajske, je zelo pomembno in obeta ugoden razvoj dogodkov v zvezi z odstranitvijo nevarnega vojnega žarišča na Daljnem vzhodu — seveda če ne bodo nastale spet kakšne ovire.

Tudi v Evropi se obeta sestanka predstavnikov štirih velešil, ZDA, Velike Britanije, Sovjetske zveze in Francije, na katerem bi razpravljali o sklenitvi avstrijske državne pogodbe. Sovjetska zveza je predlagala, naj bi se takoj sestali zunanji ministri. Tri zahodne velešile so odgovorile, da naj bi se najprej sestali veleposlaniki štirih velešil. Moskva je naspoled privolila v sestanke veleposlanikov s približno, da sodi, da bi sestanke zunanjih ministrov pomenil krajšo pot do cilja. Tako se bodo 2. maja na Dunaju sestali veleposlaniki in visoki komisarji štirih okupacijskih velešil v Avstriji s predstavniki avstrijske vlade, da bi pripravili konferenco zunanjih ministrov.

Ne glede na številne težave, ki jih bo treba še prebroditi, so ti dogodki, tako tisti glede Formoze, kakor oni glede Avstrije, hkrati znamenja, ki obetajo na letošnjo pomlad takšno mednarodno dejavnost, ki če že ne bo privedla, pa bo vsaj v znamenju popuščanja mednarodne napetosti.

Šentrupert

V nedeljo 17. aprila 1955 je imela KZ Šentrupert svoj redni letni občni zbor. Kmetijska zadruga je imela lani 1 milijon 400.000 din čistega dobička. Člani zadruge so bili soglasni, da se čist dobiček razdeli med osebe: poseljalni, živinorejci, sadjarji itd., 50% pa je dano za investicije. Pohvaliti moramo razumevanje članstva do odsekov zadruge, saj je to samo v splošno korist kmetijstva, po hvaliti pa je tudi delo zadruge in razumevanje starega odbora v lanskem letu, ki je podprl vsaj z elektrifikacijo. Vas Zabukovje je prejela pomoč 60.000 din in vsak član še 5000 din za pomoč napeljava (inštalacije).

DESET LET SOCIALISTIČNE GRADITVE

V zgodovini nekega naroda je deset let kaj kratka doba, v zgodovini jugoslovanskih narodov pa pomeni zadnjih deset let izredno veliko. Teh deset let pomeni prelom s preteklostjo in začetek naglega razraščanja povsem novih, to je socialističnih družbenih odnosov v političnem, gospodarskem in kulturnem življenju petih narodov, ki so našli svojo skupno pot v času narodnoosvobodilne borbe in ljudske revolucije, pot, na katero jih je popeljala slavna Komunistična partija Jugoslavije s tovarišem Titom na čelu.

Ko danes jugoslovanski narodi ob deseti obletnici začetka socialistične graditve gledajo na prehojeno pot, gledajo nanjo s ponosom. Ni države na svetu, ki bi v tako kratkem času dosegla tak vzpon, pa bodi to glede notranje izgradnje, ali krepitve svojega gospodarstva in narodne obrambe, ali pa glede odnosov do drugih držav in krepitve mednarodnega miru na osnovi enakopravnosti velikih in malih narodov.

V trenutku razsula stare državne tvorbe ob državnem napadu leta 1941 je stopila na čelo jugoslovanskih narodov Komunistična partija. Popeljala je te narode v boj na življenje in smrt s stokrat močnejšim sovražnikom ter jih pripeljala do zmage. Na pridobitvah narodno osvobodilne borbe in ljudske revolucije je Partija vodila naše osvobodjene narode v borbo za gospodarsko neodvisnost in boljše življenje slehernega delovnega človeka, v borbo za socializem.

In rezultati teh desetletnih naporov? Ni jih mogoče opisati v debeli knjigi. Zapisani pa so v vsem, kar se danes imenuje Titova Jugoslavija, zapisani so v srečih milijonov delovnih ljudi Jugoslavije, ki so jih ustvarili s svojim delom in jih še ustvarjajo. Brez izdatnejše tuje pomoči so jugoslovanski narodi zacelili hude rane druge svetovne vojne, ki so bile vidne na vsakem koraku. Hrati z obnovo pa so pričeli graditi nov družbeni red in tudi novega človeka. Z vztrajnostjo naroda, ki se zaveda svoje naloge in poslanstva ne samo zaradi sebe, pač pa zaradi vseh delovnih ljudi v svetu, so naši narodi pod istim političnim vodstvom, ki jih je vodilo skozi narodno osvobodilno borbo in revolucijo, premagali na tej poti socialistične graditve vse ovire. Ni jih moglo ustaviti ne izneverjenje zaveznikov iz časov vojne, ne slabe letine in ne tisoče drugih težav, ki so se stavljale na pot.

V teh kratkih desetih letih je Titova Jugoslavija pod skrbnim vodstvom revolucionarnih krmaljev in ob podpori vseh delovnih ljudi postopoma odpravila napetosti s svojimi meji. Z dosledno borbo za mir in mirno sožitje med vsemi narodi si je pridobila krog prijateljev v vsem svetu, ki se večja iz dneva v dan. Zgodovinsko dejstvo namreč je, da je nekdanja mlada balkanska država, ki je v zgodovini veljala za sod smodnika, danes najvidnejši pobornik miru v svetu in so vajo uprte oči vseh svobodoljubnih narodov.

Veliki korak je nova Jugoslavija napravila v tem času v gospodarskem pogledu. Iz agrarno zaostale države se naglo spreminja v industrijsko močno in neodvisno državo. Desetine novih hidrocentral daje pogonsko moč novim tovarnam, obratom in naselijem, stotine in stotine objektov teže industrije že dela za gospodarsko neodvisnost države in lepše življenje delovnih ljudi. To so novi železarski kombinati od Zenice, Siska, Raven in Jesenice, to so novi rudniki od Banovičev, Kreke, Kakuja ter še polno drugih po vsej državi, to so nove železniške proge, sado- vi pridnih rok naših mladih delovnih brigad, to je cesta Bratstva in enotnosti, to je Litostroj, Rade Končar, Kidričev.

VERE

v dneh od 29. aprila do 6. maja
Do srede prihodnjega tedna
lepo, toplo, a vetrovno vreme.
Zatem postopno poslabšanje in
nastop deževnega vremena.

vo, TAM, to je stotine novih šol, novih sodobnih stanovanjskih blokov in tisoče drugih objektov, ki so jih zgradile delovne roke naših narodov z lastnimi silami. Skratka, to so granitni temelji naše neodvisnosti in lepše bodočnosti.

Tudi naša Dolenjska aktivno sodeluje v tej veliki graditvi novega gospodarstva in nove družbe. Nekdaj vedno zapostavljena, je dala častni delež v NOB. Deset let povojne graditve kaže tudi na Dolenjskem svoje sadove. Nič več ni treba hoditi odvisni delovni sili iz Dolenjske v tuje

Miha Marinko med dolenjskimi poslanci

Ljudski poslanci okrajev Kočevje, Novo mesto in Črnomelj so se 20. aprila sestali v Novem mestu. Sestanka se je udeležil tudi predsednik Ljudske skupščine Slovenije Miha Marinko s sekretarjem izvršnega sveta LRS Matijo Maležičem in članom izvršnega sveta Žigo Kimovcem. Od ljudskih poslancev so bili razen Matije Maležiča (poslanec

kočevskega okraja) navzoči še Tone Fajfar, Avgust Jazbinšek, Niko Silih, Martin Zugelj, Janez Pirnat, Stane Smid, Milan Simenc in Karel Grm. Sestanek je vodil sekretar okrajnega komiteja ZKS Novo mesto Jože Borštnar.

V skrajni štiriurni razgovoru s predsednikom Marinkom so poslanci obravnavali razna gospodarska in politična vprašanja dolenjskih okrajev. V uvodu sta Žiga Kimovec in Miha Marinko pojasnila nekatere zadeve s terena, kakor tudi bistvene spremembe na letošnjem družbenem načrtu ter vzroke, ki so te spremembe narekovali. Zelo po novih gradnjah, sta poudarila, je letos treba vskladiti z razpoložljivimi sredstvi, kajti lanska široka fronta investicij je škodovala gospodarstvu. Velike investicije so povzročile povečano iskanje nekaterih artiklov, zato se je tem artiklom dvignila cena, kar je vplivalo na celotni sistem cen. Zato je bilo treba v letošnjem družbenem načrtu zmanjšati investicije na najnujnejše zaključne gradnje ter preiti na nov plačni sistem na osnovi storilnosti, da ohranimo življenjsko raven na sedanjih višini in da jo lahko postopoma izboljšujemo.

Politična vodstva na terenu

Viadukt pri Ivančni gorici zabetoniran

V štirih dneh in štirih nočeh (od ponedeljka jutraj do četrta zvečer) so prejšnji teden gradilnici Splošnega gradbenega podjetja PIONIR iz Novega mesta zabetonirali gornjo ploščo viadukta pri Ivančni gorici. Ta viadukt je eden velikih objektov na avto cesti Ljubljana-Zagreb. Dolg je 184 metrov in stoji na 24 stebrih. Temelje so pričeli betonirati letos februarja. Poleg velike količine železa, so samo v gornjo ploščo vgradili v teh štirih dneh in nočeh okoli 1000 m³ betona. Pri grad-

kraje za zaslužkom. Dovolj di narodni dohodek. Razuma je doma. Pred vojno industrije v naših treh okrajih skoraj ni bilo. V Kočevju je bila Tekstilana, nekaj žag in Rudnik, v Črnomaljskem okraju je Rudnik in ena žaga, v novomeškem ni bilo veliko drugače. Vseh socialno zavarnih ljudi v novomeškem okraju je bilo pred vojno le okoli 800, danes jih je okoli 8.400. V Beli krajini je bilo pred vojno industrijskih delavcev komaj okoli 80, sedaj pa jih samo eno gradbeno podjetje zaposluje nad 500. Ob pomoči razvitejših okrajev in vlaganju lastnih sredstev in naporov se naglo krepi gospodarstvo v vseh treh okrajih, s tem pa se dviga tu-

morajo pravilno tolačiti letošnji družbeni načrt, je še posebno poudaril predsednik Marinko. Treba je varčevati in dvigniti storilnost. Ljudski odbori morajo skrajno pametno gospodariti z vsemi razpoložljivimi sredstvi in jih vlagati predvsem v take gradnje, ki bodo lahko v kratkem času gospodarsko koristile. Izredno važno je, da za dvig gospodarstva izkoristijo vsa skrita lokalna sredstva, ki jih je še veliko. S pravilno ekonomsko politiko je mogoče zajeti velik del teh sredstev in jih uporabiti za krepitve gospodarstva. Primerna oblika za tako krepitev so socialistična obrtna podjetja, na kar se je doslej vse premalo pazilo. V takih podjetjih je mogoče v prav kratkem času in z majhnimi sredstvi mnogo doseči. Skupno z industrijo je treba razvijati tudi uslužnostna podjetja, odnosno obrti, paziti pa moramo, da ne bodo uslužbe te obzirom na nove izdelke, človeško delo, vsaka tovarna bi si morala oskrbeti tudi svojo popravilnico za lastne izdelke. Odločneje je treba nastopiti proti vseh vrst sušmarstvu, toda ne samo z administrativnimi, ampak predvsem z ekonomskimi ukrepi.

Glede dvigovanja kmetijske proizvodnje, je tovariš predsednik dejal: »Letos razpolagamo z znatno večjimi sredstvi za pospeševanje kmetijstva kot prejšnja leta. Ta sredstva so v obliki raznih regresov na stroje in orodje, pa tudi za potrošni material umetna gnojila, razna škropliva in drugo. Kreditov za najnujnejše gradnje v kmetijstvu je letos tudi precej. Prav pri teh kreditih, ki jih bo kmetijstvo dobilo, oziroma jih že dobiva, si moramo prizadevati, da vložimo v ta namen tudi čim več lokalnih, odnosno zasebnih sredstev. Izredno vlogo imajo pri tem kmetijske zadruge. Zadruga bi morale zavzeti prav

vse tržne viške kmeta in biti najcenejši posrednik med kmetom proizvajalcem in potrošnikom, oziroma industrij. S pravilno kreditno službo lahko veliko pomagajo pri mobilizaciji lokalnih sredstev za splošni gospodarski napredek. Za olajšanje odkupovanja kmetijskih pridelkov bi morale zadruge imeti primeren skladišča pa tudi prometna sredstva, v kolikor je mogoče. Vsekakor je treba stopiti na prste nekaterim odkupnim podjetjem, ki imajo pri tem monopolni položaj. V prometu med trgovskimi podjetji je treba uvesti brezgotovinsko plačevanje vse do drobni predmetov. Tako bi najbolj onemogočili prekupčevalske metode in neutemeljeno navijanje cen, hkrati pa zmanjšali gospodarski kriminal. Čimprej je treba izvesti tudi zdravstveno zavarovanje kmetov.»

Glede nekaterih lokalnih težav življenjske ravni v lokalnem merilu, je predsednik Marinko poudaril, da je to škodljiv pojav in ga moramo obsojiti. Standard je mogoče dvigniti le s skupnimi napor in v merilu vse države. Važno je, da ljudem neprenehoma tolačimo vse pojave in ukrepe v gospodarstvu in se z njimi odkrito pomenimo o vseh vprašanjih. Za kakršno koli tarnanje ni nobenega vzroka, le vsa vprašanja, ki se porajajo, moramo reševati sproti.

Podpredsednika okrajev Črnomelj in Novo mesto, Niko Belopavlič in Maks Vala sta poročala tovarišu Marinku in ljudskemu poslancu o gospodarskem položaju v obeh okrajih, za kočevski okraj pa je dal analizo predsednik OLO Kočevje in ljudski poslanec Janez Pirnat.

Letni proračun občine Kočevje za 1955

Na zadnji seji ljudskega odbora mestne občine Kočevje so sprejeli letni proračun dohodkov in izdatkov za leto 1955. Kakšen je ta proračun? Naj začnemo najprej z dohodki, ki bodo znašali po proračunu 37.143.348 din. Od kje bo črpal Ljudski odbor mestne občine te dohodke? Iz gospodarstva, to je iz udeležbe 5,5% na dobičku podjetij: rudnika Kočevje, KGP Kočevje, Tovarne suknja Tekstilane in Elektro podjetja bo doseženo 17.400.000 din, iz dohodkov, to je iz kmetijstva, obrtnišтва in ostalih dohodkov, tu je treba prišteti še dotacije za šolo Polom v znesku 522.000, zneske dohodki 19.743.248 din.

Izdatki go razdeljeni takole: vsajša gimn. Kočevje 10.431.000 din ali skoro tretjino izdatkov po proračunu. Druga tretjina proračuna je določena za potrebe osnovnih šol na teritoriju občine. Za osnovno šolo Kočevje 3.068.000, v Livoldu 1.183.000, v Stari cerkvi 2.126.000, na Smuku 119.000, v Polomu 1.931.000 in Zelnah (tu se bo šola začela šele obnavljati) 1.000.000 din.

Navedeni suhi podatki nam povedo veliko skrb ljudske oblasti za naše šolstvo. Ta skrb se odraža v letošnjem proračunu še posebno za tiste kraje oziroma šole na območju občine, ki so bile dosedaj deležne manj denarne pomoči, iz več ali manj objektivnih razlogov. V navedenih zneskih so precejšnje vzote za obnovo šol, izpopolnitev šolskega inventarja, nakup učil, izpopolnitev knjižnic itd. Te šole bodo z dobljenimi sredstvi postale lepše in sodobnejše in tudi privlačnejše za šolsko dečo ter res prava žarišča kulture v teh krajih.

Nič manjša ni skrb za ljudi, ki so deležni pomoči socialne zaščite. V ta namen je določeno 800.000 din. Letos dobijo precej tudi gasilci. Z 1.500.000 din bodo lahko marsikaj izboljšali in izpopolnili svoj inventar.

Za vzdrževanje in obnovo občinskih cest ter mestnih ulic, nadalje za kanalizacije v mestu, ureditev pokopališča, urejanje mestnih parkov ter za ureditev obrežnega zidu ob Rinži je do-

VLADO LAMUT: OBNOVA

ZAPLAPOLALE BODO PRVOMAJSKE ZASTAVE

v slavo praznika delovnih množic vsega sveta. Kot znamenje borbe, zmage, graditve in napredka bodo med njimi sijale zastave naše socialistične, z orožjem in srci osvobodjene domovine. Deset velikih let obnove, rasti in napredka na vseh področjih našega življenja, deset let udarnega, razvnetega dela za zgraditev socializma, za blaginjo naših narodov, za mir v svetu, za svetlo bodočnost naprednega človeštva — to je, kar nam daje vso pravico, da ponosni in radostni praznujemo 1. MAJ, praznujemo v zavesti, da smo polno živeli v svobodi in za svobodo teh minulih deset let. V jubilejnim letu z novo voljo in novim zaletom in novim pogumom v boj za neumrljive ideje naše revolucije, za socializem, za srečo delovnih množic. Pokazano, da smo svobode tako vredni, da jo znamo tako ceniti, kot pred desetimi leti.

NOVO MESTO je začelo s proslavami

Člani sveta za prosveto in kulturo pri mestni občini so se na posebni seji z zastopniki družan, SD Elan, Strelska družina, taborniki, ribiči, lovci, Avtomoto društvo, veslaški klub »Krk«, šahisti itd. pa bodo pripravili športne prireditve. Poletne izlete v partizanske kraje in postojanke bosta organizirala Planinsko in Turistično društvo. Lep načrt je pripravilo tudi Društvo prijateljev mladine: izlete otrok v naravo, sprejem cecilbanov v pionirsko organizacijo, trimesečni taborjenje vajeenske mladine, otvoritev vrta v Kandiji, Igro Triglavsko bajka, in podobno.

Od gledaliških del je predvidena — v okrajnem merilu — Velika puntarija, KD »Dušan Jereb« bo pripravilo Hasanaginice, Svoboda v Brslinu Potrčeve Kmetje, KUD »Oton Zupančič« na gimnaziji pa Cankarjeve Hlapce. Okrajni pevski zbor prosvetnih delavcev pripravila 1 samostojni koncert, možni pevski zbor KD »Dušan Jereb« 2; dva samostojna koncerta bo dal tudi orkester istega društva, Svoboda koncert tamburašev, Obrtno društvo pa spominski večer. Razen tega pripravljajo samostojne nastope še učiteljske, vajeenske šola in drugi. Prav tako bodo tudi razne jubilejne razstave — razstava NOB odelka Dolenjskega muzeja, knjižne razstave (naše Moderne, Trdinova, proletarskih pisateljev) in nemara še katera. O vseh prireditvah, proslavah in razstavah, ki bodo na vrsti, bomo poročali sproti.

Lep jubilejni načrt ima tudi ljudski odbor mestne občine: uredili bodo dokončno trg in postavili vodnjak (načrt arh. Mušič), občinski odbor pa bo izdal tudi spominski zbornik (pregled razvoja NOV v okraju, politična dejavnost in vojaške akcije, razvoj po osvoboditvi in podobno). Vrh tega bo mestni občinski odbor ob 50-letnici Trdinove smrti vzdal na hiši, v kateri je veliki pisatelj umrl, spominsko ploščo. Trdin se bo oddolžil tudi Dolenjski muzej z ureditvijo Trdinove sobe v Gracarjevem turnu. Trdinova knjižnica« pa bo izdala v redakciji Janeza Logarja pisateljeve še neizdane spise pod naslovom Rože in trnje. Jubileju osvoboditve in Trdin bosta posvečeni tudi posebni številki Dolenjske prosvete.

Naslednja prireditev bo prvomajska proslava 30. aprila zvečer na Glavnem trgu.

Vsem delovnim ljudem Dolenjske, vsem našim naročnikom in bralcem doma in v tujini iskreno čestitamo za delavski praznik — 1. MAJ!

Uredništvo in uprava DOLENJSKEGA LISTA

Dvajset let revolucionarne zgodovine občine Dragatuš

Na pobudo množičnih organizacij je občinski ljudski odbor Dragatuš lani 29. decembra sprejel odlok o občinskem prazniku, ki bo letno praznovanje se skrbno pripravljalo. To bo velika manifestacija napredne misli revolucionarne Dragatuša, ki so jo občani odločno pokazali že v stari Jugoslaviji in jo izpričevali vse do danes, to bo pa hkrati tudi dostojna proslava letošnje obletnice osvoboditve in odločitve spominu vseh, ki so dali življenje za napredne ideje in zmago.

OBOROŽEN UPOR V DRAGATUŠU 5. IN 6. MAJA 1935

Zastoj so si posamezni kmeti in veliki v stari Jugoslaviji prizadevali, da bi vključili dragatuško področje v svoj nazadnjaški tabor. Na svojo stran so dobili le par vaških veljakov, vse ostalo prebivalstvo pa je bilo prežeto z napredno idejo in je to svojo naprednost kazalo ob vsaki priložnosti. Ne slučajno, pač pa zavestno so se občani Dragatuša že takrat, tako kot večina belokranjskih vasi, pridružili ob volitvah opozicijskim

Volitve same so bile burne. Režim se je med drugim posluževal tudi tega, da je volivcem, ki so glasovali za opozicijo, zaplenil vozila. Toda nič ni pomagalo. V Dragatušu je komisija navzlic vsemu nasilju in triku morala ponarediti volilne rezultate, da bi prikazala manjši poraz, kot ga je vladna stran-ka v resnici doživela. To je iz- bilo sodu dno. Dragatušani so se zbrali pred šolo, kjer so bile volitve, in odločno zahtevali, da komisija popravi krivico, sicer je ne puste iz šole. Komisija se je poslužila orožnikov, ki so 7 domačinov zaprli. Potem je še

prav gotovo premišljeno zadelo tudi cerkev z dvema zvonikoma in jo v trenutku spremenilo v kup ruševin. Za bodoči kolo-dvor ob projektirani progi Cr-nomelj-Vrbovska sta bili zgra-jeni dve stavbi. Eno od teh so zadelo sovražne bombe, druge pa se jim ni posrečilo zadeti, čeprav so zmetali v njeno bli-zino kakih deset težkih bomb. Danes je v tej stavbi nekaj raz-redov osnovne šole.

Več kot 50 odstotkov stavb v Dragatušu je bilo ob tem bom-bardiranju uničenih, mehak te-ren, na katerem stoji vas, pa je rešil ostale, ki niso bile nepo-sredno zadete. Danes ni sledu o-tim zločinskem napadu. Edino Stefančičeva hiša je še tako kot pred desetimi leti, drugo pa so vse obnovili. Pa ne samo ob-novili. Nove in lepše stavbe so zrasle na ruševinah starih, les in slamo sta zamenjala opeka in cement. Samo šote še nimajo, in te najbolj pogrešajo. Menda je Dragatuš s svojimi 19 vasi in okoli 1800 prebivalci edina občina v republiki brez vsake šolske stavbe. To vprašanje močno tare občinski ljudski odbor in tudi okraj. Novo šolsko poslopje, za katero je že pri-pravljenega okoli 170 m³ lesa in 75 m³ peska, dokaj apna ter do-ločen zelo lep prostor, bo mor-al Dragatuš dobiti v najkraj-šem času. Mislijo se pričeti z gradnjo že letos, vendar bo po-trebno, kot kaže, zaradi finan-čnih razlogov gradnjo odložiti na prihodnje leto.

Poleg Dragatuša je tudi vas Zapudje hudo trpelo v zadnji vojni. Ze leta 1942 so italijan-ski fašisti postrelili vse moške, ki so jih ujeli v vasi, vas pa po-gall. Tako kot v Dragatušu so tudi v Zapudju stanovanske hiše v glavnem obnovljene. Slabše je z gospodarskimi po-slopji, ki še čakajo obnove. V Zapudju je bilo požganih 27 stavb, vseh v občini pa 45. Oko-li 65 odstotkov jih je obnovlje-nih. Okoli 80 žrtev je dala dra-gatuška občina v pretekli vojni za zmago ciljev, za katere so se borili že maja 1935. Tem žrtvam bodo za prvi občinski praznik postavili dostojne spomenike.

DESET LET NAPOROV PO VOJNI JE DALO LEPE SADOVE

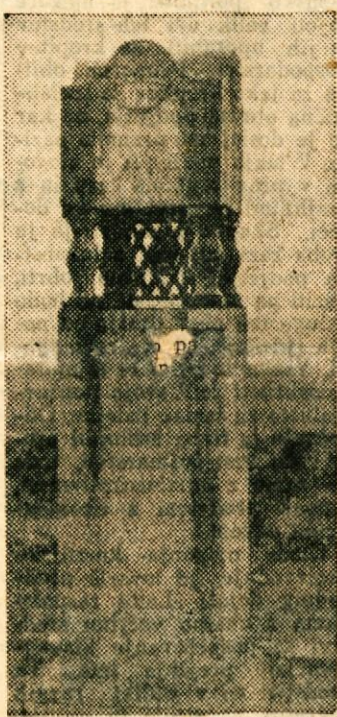
Občani Dragatuša veljajo da-nes za naprednjake tudi v go-spodarskem pogledu. Dojemljivi so za vsak dober nasvet. Naj-večji obisk predavanih strokov-njakov v kmetijskem tednu je bil prav v njihovi občini. Prvi so se tudi odločili za preora-vanje stelečnikov. Za 50 hektarjev so s tem povečali orne površ-ine, katere že dajejo prideleke. Letos so se z veliko vneto lo-žili obnove sadjarstva. Na sto-tine mladih dreves so to zimo posadili posestniki v tej obči-ni. Samo posestnik Jure Rožman iz Nerajca je posadil na dveh njivah to zimo nad 100 mladih dreves, veliko pa so jih posa-dili tudi drugi. To jim je bilo omogočeno ob izdatni pomoči tovarne Belsad, ki je močno za-interesirana na povečanju sad-jarstva. Med prvimi v Beli kra-jini so v dragatuški občini le-tos očistili in poškopili vse sadno drevje.

Poleg poljedelstva se bavijo v dragatuški občini tudi s sad-jarstvom, vinogradništvom, zlasti pa z živinorejo. Pri goveji živini so v dveh letih napredovali za 350 glav, kar pomeni povprečno eno glavo na gospodarstvo. Za še večji napredek živinoreje bi bi-lo potrebno izboljšati krmsko osnovo. Mnogo škoda jim v tem pogledu dela neregularni potok Podturmščica. Mleko se sedaj ne odkupuje, kar ni v prid kre-pitvi živinoreje. Zadrugniki so na občnem zboru že razpravlja-li, da bi bilo potrebno čimprej organizirati zbirni odkupni cen-ter za mleko. To bi bila pred-vsem naloga kmetijske zdru-ga.

Pred vojno v dragatuški obči-ni ni bilo elektrike, danes jo

ima že 12 večjih vasi. Trudijo se, da jo dobi še 7 ostalih na-selij, obenem pa tudi, da dobe industrijski tok. Najprej bi mo-rali sedaj napeljati elektriko v Belči vrh, potem pa še ostale vasi. Tudi v komunalnih gra-dnjah so zlasti zadnje leto do-segli lep napredek. Velik za-družni dom sredi Dragatuša je ponos vseh občanov. V njem ima prostore zadruga, občina, osnovna šola (nekaj razredov), pa tudi kino dvorana z apara-turo. V dobrem letu so popra-vili na pobudo volivcev in mno-žičnih organizacij nad 40 km občinskih in vaških potov. Teh imajo v občini (ker gre samo ena cesta skozi občino) izredno veliko. Najbolj so se izkazali pri popravilu potov vaščani Obhra, Zapudja in Belčega vr-ha, mnogo slabše pa Črešnjev-čani. Za boljše povezave teh va-si bi bila potrebna cesta Dra-gatuš-Brdarci-Butoraj-Crno-melj. Občina je dala lani za pomoč pri komunalnih delih nad pol milijona din. Med dru-gim so obnovili mrtvašnico in zgradili drvarnico pri združ- nem domu.

Pereče vprašanje v občini je splošna higiena naselij. Spričo-lepih novih stavb v Dragatušu neprijetno vpliva na obiskoval-ce gnojnika, ki na več krajih te-če čez cesto. V ostalih vaseh je to še slabše. Z malimi asana-cijami bi bilo mogoče veliko iz-boljšati to stanje. Kot so ugo-to-vile zdravstvene ekipe, manjka ljudjem tudi znanja o splošni higieni. Sicer pa je treba zapo-sati, da se ljudje sami prizade-vajo za dvig higiene v svojih vaseh. Zanimanje za gradnjo gnojničnih jam je izredno ve-liko. V tem vidijo poleg higien-ske zdravstvenega tudi gospo-darski napredek. Prav pri asa-nacijah vasi se je dosedaj res premalo storilo. Že letos pa bo tudi glede tega precej urejeno.

Spomenik Mihi Goršetu v Selih pri Dragatušu

Volje pri ljudeh za odpravo za-ostatosti je več kot dovolj, le sredstev jim primanjkuje.

ODKRILI BODO TRI SPOMENIKE ŽRTVAM

Politične organizacije v obči-ni so v zadnjem času okrepile delovanje, zlasti Zveza borcev, ki so jo priprave za občinski praznik še bolj razgibale. Tudi Socialistična zveza delovnih lju-di je povečala svojo dejavnost, številčno pa je premajhna in bi jo bilo treba razširiti. Zelo raz-gibana je mladinska organiza-cija, ki ima tudi svoje kulturno umetniško društvo Oton Zupan-čič, pri katerem sodelujejo še ostali kulturno prosvetni akti-visti. Gasilski društvi v Dra-gatušu in Tančji gori sta prav de-lavni in vedno pripravljeni ro-hiti na pomoč, kjer je potre-ba.

Vse organizacije in društva se pod vodstvom Sveta za prosveto in kulturo pri občinskem ljudskem odboru že delj časa skrbno pripravljajo na prvo praznovanje občinskega prazni-ka. Te priprave so zajele vse vasi, posebno alovsko Hce pa si bo nadel Dragatuš. Lepa od-ločitev vsem padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja v občini bo postavitev treh spo-menikov ob prvem praznova-nju občinskega praznika. V Dragatušu bodo odkrili glavni spomenik, ki bo stal sredi na-selja in bo visok nad tri me-tre. Manjša spomenika bodo po-stavili še v Belčem vrhu in Za-pudju. Tako bodo občani Dragatuša ob svojem občinskem prazniku proslavili spomin na oboroženi upor pred 20 leti, proslavili bo-do enajsto obletnico, ko je bil v njihovi občini Glavni štab Narodno osvobodilne vojske in partizanskih odredov Slovenije, oddolžili se bodo spominu 80 žrtev, ki so jih dali za svobodo. Hkrati pa bodo proslavili tudi deseto obletnico osvoboditve Ju-goslavije. To bo velik in resni-čni praznik vseh delovnih ljudi dragatuške občine.

OB DELAVSKEM PRAZNIKU 1. MAJU ČESTITAMO VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM, MNOŽIČNIM ORGANIZACIJAM, PODJETJEM IN USTANOVAM TER JIM ŽELIMO PRI IZGRADNJI SOCIALIZMA MNOGO USPEHOVI

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR

OKRAJNI KOMITE ZKS

OKRAJNI ODBOR SZDL

OKRAJNI ODBOR ZB in LMS

NOVO MESTO

ISKRENE ČESTITKE NAŠIM VODITELJEM S TOVARIŠEM TITOM NA ČELU!

S pesmijo po Beli krajini in Dolenjski

»Klub Kosmač - Klemence«, ki je del Zveze borcev Ljubljana - Siška, bo v proslavo 10-letnice osvoboditve priredil koncertno turnejo po Dolenjski in Beli kra-jini. V »Klub Kosmač - Klemence« so vključeni bivši gojenci Učiteljskega doma v Ljubljani - Siška. V njem so bili najbolj napredni in najbolj revolucionarni škojev-ci, saj jih je odšlo v partizane čez sto in jih je od teh padlo 32. »Klub Kosmač - Klemence« hoče še nadaljevati borbeno tradicijo tega doma, v katerem je sedaj Glasbeni zavod. Poleg tega ima klub še druge naloge, na primer: postaviti spomenik 32 padlim iz tega doma, obnoviti in popraviti dom, svečano proslaviti 10-letnico osvoboditve, organizirati razstavo o delu mladinskega aktiva v bly-šem Učiteljskem domu, izdati knjigo o tem aktivu in še razne druge akcije.

Kot svojo prvo nalogo si je Klub zadal, da bo ponesel parti-zansko, umetno in narodno pe-sem v kraje, ki so bili zibelka partizanstva v Beli krajini in na Dolenjsko. Nad 60 gojencev Glasbenega zavoda v Ljubljani - bivšega učiteljskega doma - bo v 10 dneh priredilo nad 20 kon-certov. Nastopili bodo ženski zbor, orkester, vaški kvintet, fantje na vasi, solisti in recita-torji. V večjih krajih bodo nasto-pili vsi skupaj, v manjših pa de-jelne skupine.

Gojenci so razdeljeni na dve skupini. A skupina ima: orkester, ženski pevski zbor, soliste in recitator-je, B skupina pa: vaški kvintet, fantje na vasi, soliste in recitator-je.

S partizanskimi mitingi, humorjem, pesmijo in besedo v proslavo 10-letnice osvoboditve

Po vsej domovini se ljudstvo pripravlja na 10-letnico osvo-boditve. Prav tako tudi v Zu-ženberku. Pred 1. majem bodo po hribih zagoreli kresovi, KUD bo po uprizoril igrjo Mladost pred sodiščem. Na predvečer dneva osvoboditve 15. maja bo baklada in ognjemet, na sam praznik pa bodo pripadniki predvojaške vzgoje, skupno z gasilci, TVD Partizan in šolsko mladino izvedli kulturni spored. Tudi rojstni dan maršala Tita bodo slovesno proslavili.

Posebno skrb pa bodo v Zu-ženberku posvetili 13. juliju - občinskemu prazniku, ki ga bodo proslavili že četrtri. Na Dan vstaje bo slovesna akade-mija. Prav tako bodo proslavili 29. november in Dan JLA.

Kmetijska zadruga namerala za proslavo 10-letnice prire-diti v jeseni kmetijsko razsta-vo. Organizacija Zveze borcev skrbno zbira dokumente in ostalo gradivo iz časov NOB ter misli prirediti razstavo »Zu-ženberk v borbi«.

Po vsej Suhi krajini bodo za-živeli stari, tako priljubljeni

Nastopili bodo:
30. aprila ob 20. uri v Črnomlju, A in B skupina.
1. maj ob 10. uri v Črnomlju za šolsko mladino, A skupina, ob 15. uri na Mirni gori pri Semiču, B skupina, ob 20. uri v Semiču, B skupina, ob 16. uri v Gradcu, A skupina.
2. maj ob 10. uri v Metliki za šolsko mladino, A in B skupina, ob 20. uri v Metliki, A in B sku-pina.
3. maja ob 20. uri v Dragatušu, A skupina, ob 20. uri v Vinici, B skupina.
4. maja ob 20. uri v Dol. Topli-cah, A skupina, ob 20. uri v Stra-ži, B skupina.
5. maja ob 9. uri v Dragatušu, B skupina, ob 16. uri v Novem mestu za šolsko mladino, A in B skupina, ob 20. uri v Novem me-ste, A in B skupina.

6. maja ob 11. uri v Sentejnerju za šolsko mladino, B skupina, ob 11. uri v Kostanjevici za šolsko mladino, A skupina, ob 20. uri v Sentejnerju, B skupina, ob 20. uri v Kostanjevici, A skupina.
7. maja ob 20. uri v Smarjetu, B skupina, ob 20. uri v Skočjanu, A skupina.
8. maja ob 16. uri v Otočcu, A skupina, ob 16. uri v Beli cerkvi, B skupina, ob 20. uri v Mirni, A skupina, ob 20. uri v Mokronogu, B skupina.
9. maja ob 11. uri v Trebnjem za šolsko mladino, A skupina, ob 20. uri v Trebnjem, A skupina, ob 20. uri v Dobrniču, B skupina.

Vstopnina za vse prireditve je običajna v navedenih krajih. Pri-dite in doživite boste prav lep užitek, prirediteljem pa se boste oddolžili za njihove napore.

Materinski dom bo treba povečati

Pred letom dni je tudi Dolenjska dobila Materinski dom. Po-prej so žene čakale v posebnem oddelku v bolnišnici.

Materinski dom je čisto blizu porodniškega oddelka. Ima 4 so-be in 16 postelj. Potreba je za do-bru, matere pa so zadovoljne, saj lepo v počitku in miru čakajo porod.

So pa tudi težave, kajti pro-storosti so premajhni. V Materinski dom prihajajo žene iz Bele krä-jine, iz novomeškega in kočev-skega okraja; čedalje več jih

pride in pojavlja se pereče vprašanje: kam z njimi? Dom tudi nima prostora, kjer bi se nosečnice lahko sprehodile na zraku.

Z ustanovitvijo komun naj do-lenjski okraji začno več misliti na gradnjo potrebnih otroških ustanov in novega Materinskega doma. Z gradnjo takih zdrav-stvenih ustanov bomo res lahko izboljšali zdravstveno stanje za-ostalih dolenjskih vasi.

Navzlic tesnemu prostoru pa je življenje v domu prav lepo in prijetno. Zene imajo radio, manjka pa knjig in časopisov. Danes pridejo v dom tudi kmeč-ke žene, ki včasih predporod-nega in porodnega počitka sploh niso poznale.

Stefanova mama iz Mirne vasi pri Trebnjem, ki je nedavno ča-kala 13. otroka, nam je povedala: »Pri 11 porodih sem bila sa-ma, le kar je pomagal mož, kajti v naših hribovskih vaseh babice nismo imele. Do zadnjega sem morala trdo delati na njivi, no-siti na rami drva in podobno. Zi-vela sem v revščini in počitka nistem poznala. Zaradi obilnega dela sem 12. otroka rodila mrtvega. No, prišlo je, da v svo-jem 43. letu rodim že trinajstič.

To pot sem v zdravniški oskrbi in lepo počivam v Materinskem domu. Moji otroci so zdravi in pridni. Najstarejši je odslužil vojaški rok in sedaj dela v to-varni. Velika družina nas je, ustvarili smo si nov dom in kar verjamite, da je lepo živeti tudi v hribovski vasi.«

Angelca Ziberna

Sortni poizkusi v Straži

Če te pot zanese mimo Hru-ševca ali če pogleda skozi okno, ko se pelješ na vlak iz Novega mesta v Stražo, boš na obširni njivi v Hruševcu, lasti Kmetijske zadruge Straža, videl v ravnih

vrstah posejane rastline. Posa-mezne parcelice ločijo med seboj 50 cm do 1 m široke poti.

To so sortni poizkusi ozimnih jarih žit, krmne pese in kuruze. Poizkuse je organizirala Okrajna zadruga zveza, tehnično pa jih vodi kmetijski tehnik Ljudez Fa-bijan. Cilj teh poizkusov je, po-triletnem ponavljanju in opazo-vanju zaključiti, katere sorte po-sameznih žit, krmne pese in kuru-ze dajejo najboljše in največje prideleke.

V sortni poizkus je uvedenih 10 sort ozimne in 1 sorta jare pše-nice, 4 sorte ozimne rži, 4 sorte ozimnega in 2 sorti jarega ječme-na, 10 sort jarega ovsa, 6 sort krmne pese in kuruze.

Vse te sorte so posejane na 372 parcelce velikih 7 kvadratnih metrov. Polovica teh parcelc je gnojena, druga pa ne.

Vsem delovnim ljudem kočevskega okraja želi ob 1. MAJU mnogo uspehov pri nadaljnjem razvoju socialističnega gospodarstva

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR KOČEVJE

SPORED PRIREDITEV ZA OBČINSKI PRAZNIK V DRAGATUŠU

30. aprila zvečer ob 20. uri bo kino predstava v zadrugnem do-mu. Prvega maja ob treh po-poldne bo odkritje spomenika padlim borcem in žrtvam v Bel-čem vrhu, zvečer pa v Dra-gatušu igra: »Kremljanec Mirando-lina«. 2. maja zvečer kino pre-dstava. 3. maja zvečer ob 20. uri v Dragatušu koncert KUD Kos-mač-Klemence iz Ljubljane. 4. maja ob 16. uri odkritje spome-nika v Zapudju, zvečer sveča-na akademija v Dragatušu s so-delovanjem KUD Kosmač-Kle-mene.

5. maja, na dan praznika, bo svečana seja občinskega ljudske-ga odbora ob 8. uri. Ob 9. uri parada gasilcev in obveznikov predvojaške vzgoje. Ob 10. uri zborovanje na trgu in odkritje spomenika. Popoldne športne prireditve in rajanje.

Cenjenim gostom nudimo ob vsakem času topla in mrzla jedila. — Točimo prvovrstno pijačo. — Od 1. maja dalje bo čez vse leto odprt lep vrt in prostor za balneanje.

Ob prazniku delovnih ljudi in za 10. obletnico osvo-boditve želi mnogo uspehov deloval kolektiv

HOTEL „KANDIJA“

Novo mesto

Vsem delovnim ljudem naše socialistične domovine želi ob 1. maju mnogo uspehov pri nadaljnjem dvigu in razvoju gospodarstva

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR ČRNOMELJ

ŽIVEL 1. MAJ in 10. OBLETNICA OSVOBODITVE!

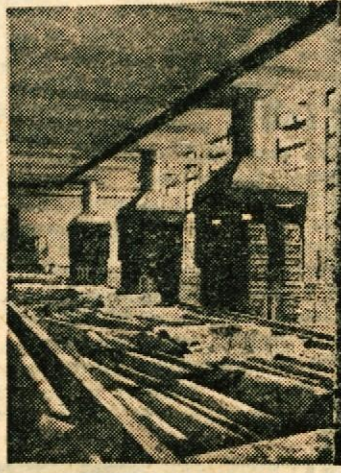
„PIONIRJEV“ velikan ob Savi

Deset let gospodarskega vzpona od 1945 do 1953 — deset let gospodarske revolucije. S ponosom se oziramo na prehojeno pot in na jubilejno obletnico osvoboditve. Odlučni, natežni koraki na poti industrializacije naše domovine in borbe proti zaostalosti so za nami. Temeljni stebri za nadaljnji socialistični razvoj stojijo čvrsto v domačih tleh in žulji delovnih ljudi že prinašajo bogate sadove napredov in uspehov prvega desetletja v svobodi.

Ena izmed pomembnih zmag v tem vzponu je tudi naša osamosvojitev v proizvodnji časopisnega papirja, ki smo ga morali doslej — razen majhnih količin iz papirnice v Vevčah — uvažati. V prihodnjih mesecih bo stekla naša najmodernejša tovarna časopisnega papirja na Vidmu pri Krškem, ki bo dajala 20.000, kasneje pa 30.000 ton papirja letno. Zgradil jo je novomeški Pionir.

modernejši papirni stroj. Z 90 ljažo zdaj hlapni pokrov — vso parno budo nad sušilnimi valji spet zbirali in znova uporabljali — je eden izmed najmodernejših v Evropi. Res je izredno drag, toda že v nekaj letih obratovanja bo povrnil vse, kar smo za novo tovarno izdali.

ljažo zdaj hlapni pokrov — vso parno budo nad sušilnimi valji spet zbirali in znova uporabljali — je eden izmed najmodernejših v Evropi. Res je izredno drag, toda že v nekaj letih obratovanja bo povrnil vse, kar smo za novo tovarno izdali.

Pogled v novo brusilnico — vodni tok prinaša hlodovino do novih verižnih brusilcev

Stvar je seveda veliko bolj zamotana, kakor smo zdaj zapisali. Ure in ure lahko poslušamo razlago mladih tehnikov, ki so se vrnili s prakse v inozemstvu in poznajo delovanje stroja in zapletenih naprav. Komaj čakajo, da bo vse gotovo in da bo papirni stroj stekel.

»Dolenjski list« potrebuje na leto približno 12 ton časopisnega papirja, če računamo njegov povprečni dotedanji obseg. V 3 urah bo ta količina izdelana in navita v zvitek. V slabem tednu pa bo videmski papirni stroj izdelal toliko papirja, kolikor ga »Slovenski poročevalec« porabi celo leto.

Veliko priznanje »Pionirjevcem«

Novomeški »Pionir« je z dograditvijo tovarne rotacijskega papirja uspešno opravil svoj doslej najtežji izpit. Tuji strokovnjaki, ki postavljajo take stroje marsikje po svetu, so znova pohvalili natančnost dela, saj je n. pr. samo glavna dvorana za papirni stroj palača prav posebne vrste s kletjo, podkletjo, stranskimi prostori, prezidi, kotli, oblogami in še in še. Več sto odprtih je bilo treba pripraviti v betonu, da je pri postavljanju ogromnega stroja vse »sedelo«.

Sortirnica in čistilnica lesa, razna skladišča, glavna dvorana, kotlovnica, dve kalorične centrale, 28 hiš s 106 najmodernejšimi stanovanji v sončni koloniji nad Vidmom itd. — vse to so vidni sadovi poštvovalnih in v sposobnih graditeljev »Pionirjev«. V dveh letih so za novo tovarno in njene objekte porabili nad 5980 ton cementa, 56.000 kubikov gromača in peska, skoraj 2 milijona zidakov, 1300 ton betonskega železa, 3 vagone železnikov, nad 5100 kubikov lesa, nad 10 vagonov nafte in bencina itd. Ena milijarda in pol približno znašajo gradbeni dela od skoraj 5 milijard, kolikor stane nova tovarna s stanovanjskim naseljem in stranskimi objekti.

Veliko delo je bilo opravljeno. »PIONIR« je z njim spet potrdil delovno sposobnost, voljo in ustvarjalnost naših ljudi, ki vedo, da si v svobodni domovini gradijo jutrišnji lepši dan. Tg.

Tri ure v letu za »Dolenjski list« ...

Orjaški papirni stroj je izdelale tovarne Voith iz Zahodne Nemčije. Vsako uro budo z njegovega zadnjega valja navili skoraj 4 tone prvovrstnega časopisnega papirja in ga takoj, zrezanega po želji kupcev, odpeljali v skladišče gotovnega materiala in od tam v vagone. Papirni stroj, nad katerim postav-

Od hloda do papirja

Od časopisnega papirja zahtevamo pravzaprav ogromno. Ne sme se trgati — v modernem rotacijskem stroju natiskajo do 40.000 in več izvodov časnika v

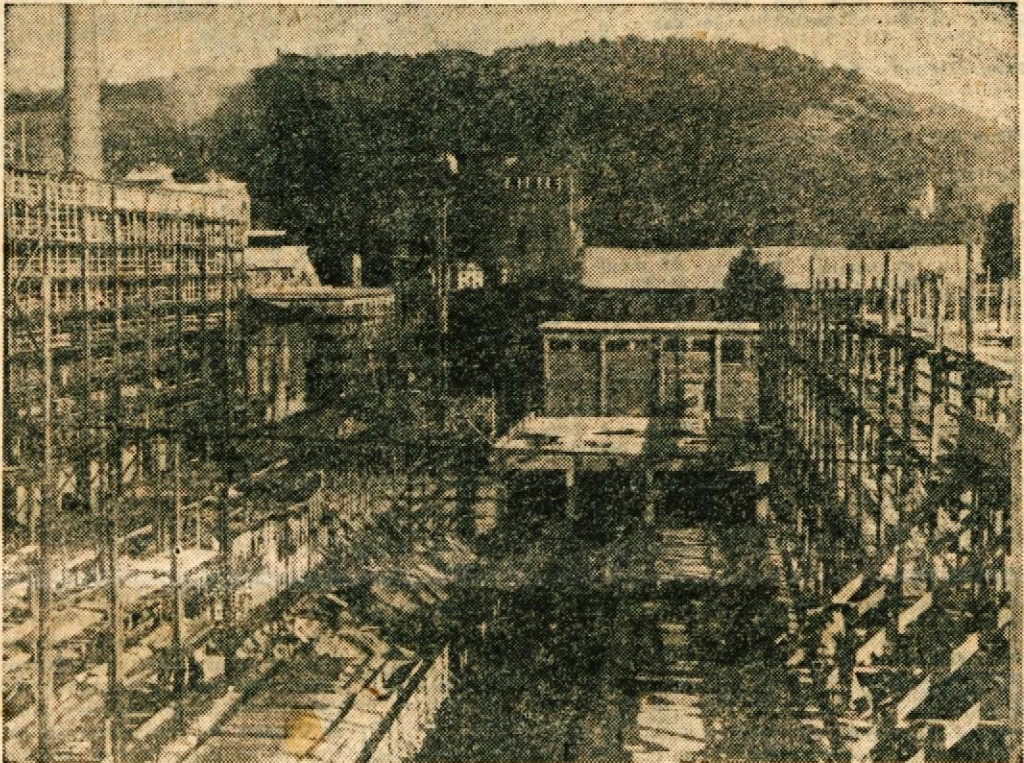
24 urah bodo izdelali 10 vagonov papirja.

»Zavijte mi tole, prosim!« zahtevate v trgovini.

»Nimamo ovojnega papirja!« »Pa vsaj v časopisnega!« vztrajate naprej, ker ne bi radi razsuli blaga po cesti.

»Tega pa sploh nimamo!«

Jeza, pregovarjanje, namigovanje na trgovsko nesposobnost (amiti papirja si ne znajo preskrbeti!) in tako naprej. Pa ni tako! Papirja primanjkuje povsod na svetu. Posebno časopisnega ali rotacijskega, kakor pravimo. Države, ki ga proizvajajo, ga prodajajo »za žafrane« — po cenah, kakor se jim zljubi. Tudi mi uvažamo časopisni papir iz Finske, Švedske, Avstrije in drugih držav. 10, 12, 13.000 ton na leto ga kupimo v tujini in plačamo zanj približno

Na tem ogromnem prostoru je zrastle 145 m dolga dvorana za glavni papirni stroj (v ozadju: deli stare tovarne celuloze)

pol milijarde deviznih dinarjev. Tisoč kilogramov časopisnega papirja, postavljenega v finski ali švedsko luko, stane 140 dolarjev. Novoletna številka »Slovenskega poročevalca« je porabila 10.000 kg papirja. Preračunajte v dolare in v dinarje! Kdor je odvisen od tujca, je revež. Stevilke nam to potrjujejo.

Tovarna orožja sedme velesile

Sedma velesila je tisk. Če ne prej, smo to spoznali v zadnji vojni, ko sta tisk in časopisni papir izbojevala prenekatere svetovno važne bitke. Socialistična država brez tega orožja ne more shajati, ne more biti odvisna od drugih, da bi ji ga po svoji volji prodajali ali odtegovali.

Vse doslej smo les in celulozo — iz teh dveh osnovnih surovin pridobivamo papir — izvažali, kupovali pa drag in včasih še slab časopisni papir. Zdaj bo položaj drugačen. Še letos se bomo uvrstili med tiste države, ki časopisni papir proizvajajo, in še nekaj časa, pa ga bomo tudi že prodajali na svetovnem trgu. In na trgu svetovnega človeškega mravljišča nikakor ni vseeno, ali ponujajo kupcu kos sena ali koruze, ali pa te kupci oblegajo, ker vidijo na tvojih stojnicah papir, stroje, kovine in rude...

Tovarna celuloze na Vidmu je pred vojno izdelala 1030 ton celuloze. Leta 1946 je dvignila proizvodnjo na 4131 ton, leta 1951 na 9933 ton, letos pa bo znala njena proizvodnja 14.000 ton celuloze vseh vrst, do najfinjših, kakršnih doslej sploh še nismo pridobivali. Ob njej pa že dobri dve leti raste nov velikan naše kapitalne graditve — tovarna časopisnega papirja. Ze letos bo dala prve tisoče ton papirja, prihodnje leto pa bo pokrila vse naše potrebe po časopisnem papirju in še ga bo ostalo za izvoz.

1. junija 1953 so začeli z zemeljskimi deli, 10. marca 1954 pa so »Pionirjevcem« zabetonirali prve zidove nove tovarne. V dveh letih so zrastle močnejše stavbe in objekti, kakršnih doslej na Dolenjskem nismo videli. Glavno nalogo je »Pionir« izpolnil —

eni ur! — dobro mora vpljati tiskarsko barvo, pa spet ne preveč, prenesti mora velik pritisk, biti ga mora veliko, čimveč — in še poceni naj bi bil. Kako vsemu temu ustreči?

Potreben je najodbolnejši tehnološki postopek, ki zahteva izredno hitrost obratovanja in daje ogromno proizvodnjo. Stopimo skozi prostore nove tovarne in si v bežnih trenutkih ogledamo njeno proizvodnjo!

Na velikanskem skladišču lesa — 80.000 kubikov ga bo na zalogi — so hlodi lglavcev, ki jih bodo od tu po vodnih kanalih spravljali v lesočistilnico. Doslej so les čistili s stroji in je šlo marsikaj v izgubo. Po novem »mokrem« načinu pa bodo vsak dan prihranili skoraj pol milijona dinarjev samo zato, ker bodo sprali lubje z lesa, ki se bo več ur kopal v vreli vodi, z močnimi mrzlimi curki.

Lesočistilnica zdaj še ne dela, v poizkusnem obratovanju pa je zraven nje stoječa brusilnica. Stroj veliki, moderni brusilci bodo dali vsak dan 80 ton lesovine — surovine za pridobivanje časopisnega papirja. Zdaj delajo z enim brusilcem, z delovno pa zalagajo druge papirnice, ker je sami še ne potrebujejo. 19.000 ton lesovine na leto bodo dajali težki verižni brusilci, izpod katerih odnašajo cevovodi redko tekočino na izžemalne stroje.

V največji dvorani tovarne, ki je dolga 145 m, široka 19 m, visoka 15 m, stoji ogromen, naj-

RAST IN USPEHI Industrije čevljev V NOVEM MESTU

Pred vojno nismo imeli v Novem mestu razvite industrije. Trinajst čevljarjskih delavnic je bolj živorotno kot živo, če izjavzamo štirinajsto. Grličevo čevljarstvo delavnico, ki je zaposlovala 20 delavcev, in je bila resen konkurent ostalim čevljarjskim delavnicam.

Vojna je v obrti nasprotno, v čevljarstvu pa še prav posebno, napravila velikansko vrzel, povojni čas pa ni manjši preokret. Kljub temu, da je takoj po vojni še povsod občutno primanjkovalo usnja in drugega čevljarjskega materiala, potrebe

pa so bile velike, se je združilo osem čevljarjev, mladih, delavoljnih ljudi in ustanovilo čevljarstvo delavnico na združni podlagi. To je bila tedaj ena izmed prvih takih delavnic. Brez denarja so začeli delati v bivši Grličevi čevljarjski delavnici in sklenili pustiti skupen zaslužek enega tedna podjetju za nakup prepotrebnega usnja. S to potezo so bila tako rekoč ustvarjena prva obratna sredstva in premagane prve težave. To je bilo v začetku leta 1948, ob koncu leta je že delalo v delavnici 20 delavcev, podjetje pa je imelo nad 700.000 dinarjev lastnih obratnih sredstev.

Ker je bila ta delavnica nekakaja veža nabavno prodajne zadruge, je 1. januarja 1947 leta Uprava letnih podjetij od te zadruge prevzela vsa obratna in osnovna sredstva, čevljarjska delavnica pa je pričela že samostojno poslovati pod imenom Mestno podjetje »Čevljarstvo«. Ze aprila 1947 je bilo podjetje vključeno v republiški plan pod operativnim vodstvom usnjarske direkcije LRS.

Po razformiranju Obutve Kranj, je pričelo novomeško čevljarstvo podjetje s samostojno distribucijo in je še naprej vključevalo čevljarstvo podjetja in samostojne čevljarje v svojo proizvodnjo, dokler se ta vključena podjetja niso osamosvojila. Podjetje je vključevalo vedno več delovne sile. Obratovni prostori so spet postali pretesni, zlasti ker se je močno povečal strojni park. Uprava podjetja je resno premišljevala, kako temu odpraviti, vendar brez uspeha, ker mizarstvo, ki je bilo v pritilju iste stavbe, še ni bilo dogradilo svojih delavnic.

Nenadna požarna nesreča pa je zadevo pospešila. V največ-

jem delovnem razmahu podjetja je leta 1953 izbruhnil ogenj in mizariskem obratu. Tudi čevljarjska delavnica je utrpela precej škodo.

Ta katastrofa je povzročila, da se je mizarjska delavnica nujno morala preseliti v svoje, komaj na pol dograjene delavnice v Gotni vasi. Delovni kolektiv čevljarstva pa je prevzel demolarne prostore, pričel s čiščenjem, popraviljem in preurejanjem, kar je delal s takim elanom, da so dva dni po požaru že zabrnili stroji in delo se je spet pričelo, čeprav v delavnicah brez oken in vrat. Ze tri mesece po nesreči pa so bili vsi prostori v obeh nadstropjih stavbe popolnoma preurejeni skladno potrebam najmodernejšega čevljarjske industrijske delavnice, ki je v zadnjem času povečala svojo proizvodnjo za 150%.

Iz malega delovnega kolektiva, brez vsakih sredstev in brez kreditov, se je do danes razvila obširna in moderna čevljarjska industrija, ki ima krasno urejen strojni park, zaposluje 150 delavcev in ima možnost vključitve še nadaljnjih 50 delavcev, ima svojo sindikalno podružnico, katere kolektiv je ponosen na svoje delo, ki ga doprinaša skupnost. Kolektiv čevljarstva industrije skrbi s svojim nehnim delom za vedno boljše izdelke, s tem pa seveda tudi za ugled podjetja.

V borbi za čim boljše produkcijo nima podjetje nikakih posebnih težav. Ne pojavljajo se niti pri normiranju dela niti pri sestavi tarifnih pravilnikov, ne drugje. Vsak delavec dobro razume potrebe kolektiva in ve, da je le v slogi in skupnem delu mogoč resničen napredek.

Vse težave podjetja in vso problematiko rešujejo sami. Vsi uspehi so sad poštvovalnosti vsakega posameznika in celotnega kolektiva ter delavskega sveta, ki zna vedno najti pravo rešitev in izhod iz morebitne zagate.

Ko sem se razgledoval po ogromnih, svetlih delavnicah, kjer mrgoli delavcev kot mravelj v mravljišču, kjer priden brne čevljiški stroj, kjer pridne šeparice naglo šivajo gornje dele ob svojih električnih silvalnih strojih, kjer težko padajo ostri noži in izsekavajo posamezne kose delov čevlja in kjer v skritem izstupu pridne vlagalke vlagajo zagotovljene in lepo svetleče se čevlje v škatle, sem spoznal, da taka pridnost ne more roditi drugega kot uspeh za uspehom. To mi je potrdil tudi povsod pričujoči direktor Kovarik z besedami: »Veliko smo delali, pa nam ni žal, saj gledamo in uživamo sadove svojega truda. Pa tudi za naprej ne bomo držali križem rok. Delali bomo za razširitev našega podjetja, da bomo, ker imamo vse možnosti za to, v najkrajšem času dvignili kapaciteto delovne sile na 200 ljudi, s čimer bo v celoti izkoriščena tudi kapaciteta našega strojnega parka.«

Ne dvomimo, kajti vna, ki se zrcali v obeh slehernega delavca, to potrjuje. Prepričan sem, da bo ta kolektiv vse to in še mnogo več dosegel, kajti če je znal v najtežjih povojnih letih premagati nemajhne težave in se priklopiti do tako zavidljive višine, mu bo tudi v prihodnjih letih uspelo še marsikaj, tako da bo ob desetletnici svojega obstoja resnično slavil veliko delovno zmago.

OB DELAVSKEM PRAZNIKU 1. MAJU ČESTITAJO VSEM DELOVNIM LJUDEM

Ljudski odbor mestne občine,
Mestni komite ZKS, Mestni odbor
SZDL,
Mestni odbor ZB in Mestni komite
LMS

Novo mesto

ZIVEL 1. MAJ IN 10. OBLETNICA OSVOBODITVE!

Pospesene priprave za ustanavljanje novih občin - komun

Besedo imajo sedaj zbori volivcev

Predvideva se, da bo Zvezna ljudska skupščina že sredi maja sprejela zakon o pooblastitvi republiških skupščin, da uza-konijo novo teritorialno razdelitev v republikah. Razumljivo je, da bodo osnovna določila za novo teritorialno-upravno razdelitev v vsej državi enaka. Lahko pričakujemo, da bodo nove večje občine in zveze občin (okrajši) pričele poslovati že v drugi polovici letošnjega leta.

V Novem mestu je bila 22. aprila skupna konferenca članov političnih iniciativnih odborov za formiranje komun-občin in tajnikov ter predsednikov občinskih ljudskih odborov novomeškega in črnomeljkega okraja ter občin Kostanjevica in Pobočje iz krškega okraja. Konferenco je vodil predsednik okrajnega iniciativnega odbora Franc Pirkovič.

Iniciativni odbori političnih organizacij so v glavnem opravili svoje delo. Njihova naloga je bila tolmačenje razlogov za ustanavljanje ter nalog novih združenih občin-komun ter pomoč ljudskim odborom v teh pripravah. Ponekod so iniciativni odbori ob pomoči svoje politične aktivne dobro opravili svoje delo, zato bo šlo v takih krajih ustanavljanje brez večjih težav. Na tem sestanku pa se je tudi pokazalo, da še danes povsod ne razumejo osnovnih razlogov za novo teritorialno razdelitev. Tako so se zdaj še v Gradcu v Beli krajini spomnili, da bi najraje imeli svojo občino. Menda jih moti predvsem to, da bo na primer imela Poljanska dolina ob Kolpi svojo občino, čeprav ima manj prebivalcev kot njihova. Niso pri tem upoštevali, da imata Grad in Vinica čisto druge razloge za lastno občino, kakršnih občina Gradac nima, saj ima razmeroma najboljše prometne zveze z vsemi sosednjimi večjimi kraji.

Tudi v Pobočju pri Kostanjevici, po tolmačenju zastopnika občine Franca Kerina, še ne vedo, kako in za kam bi se oddolili. Čeprav imajo le 19.000 dni narodnega dohodka na prebivalca in je to razmeroma majhna občina, bi po izjavah tov. Kerina najraje imeli svojo občino. Pridružili bi se samo »bogatom« krajem, češ kaj bi svojo revščino vezali na drugo revščino, raje ostanemo pri svoji. Kako kračkovitost je taka politika smo že večkrat zapisali.

Tudi v Pobočju pri Kostanjevici, po tolmačenju zastopnika občine Franca Kerina, še ne vedo, kako in za kam bi se oddolili. Čeprav imajo le 19.000 dni narodnega dohodka na prebivalca in je to razmeroma majhna občina, bi po izjavah tov. Kerina najraje imeli svojo občino. Pridružili bi se samo »bogatom« krajem, češ kaj bi svojo revščino vezali na drugo revščino, raje ostanemo pri svoji. Kako kračkovitost je taka politika smo že večkrat zapisali.

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE ČRNOMELJ

Želi vsem podjetjem, ustanovam, organizacijam in vsem delovnim ljudem obilo uspeha pri graditvi socializma in jim čestita za 1. MAJ in 10. obletnico osvoboditve!

IZ NAŠIH KRAJEV

Ob 11-letnici zračnega napada na Vinico

30. aprila 1944. Vinica je bila skoraj popolnoma uničena. Bombe so razrušile tri stanovanjska poslopja, med njimi tudi vinjsko osnovno šolo. Seveda tudi tiskarno ni bilo brez človeških žrtev.

Zbeganje ljudstvo je imelo po končanem napadu mnogo dela, saj je gorelo na več krajih. Za-

festacijo dale novega poguma partizanskim družinam, vsem tistim, ki so paktirali z domobrancem, pa zbudila strah. Potočani so lahko ponosni na te svoje mladinke in na proslavo 1. maja 1944, ko so se povsod okrog treskale mine, pele strojnice, ko so borci z krvjo pripravljali pot svobodi.

O. K.

V Ribnici so igrali

Dramatski odsek pri društvu Partizan Ribnica se je 16. in 17. aprila predstavil občinstvu z igro »Peg, srček moje«. Obe predstavi sta bili dobro obiskani. Igralska družina kot celota je zelo dobro zaigrala in zaradi tega zasluži vso pohvalo. Vse priznanje pa zasluži predvsem zato, ker so igralci skoraj sami mladi ljudje. Zelim, da bi se ribniškemu občinstvu spet kmalu predstavili.

-m-

MARIBORSKI TOTI TEATER

pride v nedeljo 1. maja v Novo mesto. Predstave ob 16.30, 18.30 in 20.30. Nastopajo: Tijek in Šef, Božo Podkrajšek, Zlatko Zej, Marolek in drugi.

Občinski ljudski odbor MIRNA PEČ

pošilja

vsemu prebivalstvu
OB DELAVSKEM
PRAZNIKU
borbene pozdrave!

OKRAJNI ODBOR RDEČEGA KRIŽA SLOVENIJE NOVO MESTO

čestita vsem svojim
članom in delovnim
ljudem za 1. maj in
10-letnico osvoboditve!

Deset ekip — uspeh Partizana

Okrajna zveza Partizana Črnomelj je razpisala okrajno prvenstvo v odbojki za leto 1953. Zanimanje za to tekmovalno je bilo veliko, saj se ga je udeležilo kar deset ekip.

Naslov prvaka pionirjev je osvojila ekipa Partizana Metlika, v konkurenco članov je predvsem zmagal TVD Partizan Črnomelj. Najbolj zanimiva je bila borba za drugo mesto med Partizanom Metlika, V. p. Otovce in V. p. Metlika. Vsa tri moštva so imela enako število zmag in porazov,

odločil pa je količnik vseh. Rezultati tekem: Partizan Črnomelj : Partizan Metlika 2:0. Partizan Črnomelj : V. p. Otovce 2:0. V. p. Metlika : Partizan Črnomelj 2:0. Partizan Črnomelj : V. p. Metlika 2:0. Partizan Črnomelj : V. p. Otovce 2:0. Partizan Črnomelj : V. p. Metlika 2:0. Partizan Črnomelj : V. p. Otovce 2:0. Partizan Črnomelj : V. p. Metlika 2:0.

Zmagovalna ekipa TVD Partizan Črnomelj: prof. Kolar, Novak, Zunič, Wais, Klopčič in Bole. Organizacija tekmovalja je bila dobra, pa tudi sodniki so svoje delo opravili uspešno.

V skupino žensk so se prijavile članice Partizana Metlika, mladinske članice Partizana Črnomelj in pionirke Črnomlja. Ker niso imele nasprotne, so prvakine brez borb. Da pa bi bil spored bolj pester, so se sestale članice Partizana Metlika proti kombinirani moštvi mladink in pionirk iz Črnomlja ter zmagale z rezultatom 3:0.

Mf.

Gasilci iz Zbur za 1. maj

Skupno s SZDL bodo gasilci Zbur pripravili za 1. maj lepo prireditve, s katero bodo ob enem praznovali tudi 6. obletnico obstoja gasilnega društva. Proslava bo združena z otvoritvijo gasilnega doma. Čeprav je društvo že mlado, si je že postavilo gasilni dom, orodjarno in sušilni stolp. V domu imajo tudi dve sobi za razne sestanke in seje. Nabavili so si poleg drugega tudi nov voz, motorno brizgalno, 250 m tlačnih cevi, paradne in delovne obleke in še mnogo potrebnega orodja.

Za proslavo 1. maja se gasilci vestno pripravljajo. Pripravili bodo tudi strokovno usposobljenost moške in ženske desetine, zlasti trodelni napad in druge zanimive vaje. Predstavniki SZDL bo v govoru prikazal pomen 10. obletnice ustanovitve in prizadevanje ljudstva pri obnovi domovine po osvoboditvi. Po sporedu bo prosta zabava.

J. G.

Vsemu kmečkemu prebivalstvu in delovnim kolektivom naših podjetij
ob 1. maju mnogo uspehov!

Ob 13. obletnici formiranja Gorjanskega bataljona in ob 3. obletnici praznovanja 2. maja kot občinskega praznika čestita vsem občanom

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR ŠENTJERNEJ

OB PRAZNIKU DELA — 1. MAJU ČESTITAJO VSEM DELOVNIM LJUDEM IN ŽELIJO NOVIH DELOVNIH ZMAG

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE,
MESTNI KOMITE ZKS, MESTNI ODBOR SZDL
IN OSTALE MNOŽIČNE ORGANIZACIJE

METLIKA

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

Uspeh novomeških odbojkaric v Zagrebu

Novo mesto — Elektrošport 3:0; Novo mesto — Lokomotiva 3:2. Zadnja tekma odbojkaric se je med žensko ekipo TVD Partizan Novo mesto in ekipama OK Lokomotiva in OK Elektrošport iz Zagreba je prinesla presenečenje in lep uspeh Novomeščankam.

Novomeščankam je pri odhodu iz Novega mesta ni šlo gladko. Odhod je bil predviden za v soboto jutri, ekipa pa se v petek zvečer ni vedela, če bo sploh lahko odpotovala, ker so bile razne ovire (služba, šola). Vendar se je vse nekako uredilo in šest igralric (Knaflič, Ostanek, Robar, Fink, Penca, Kegljevič) je odpotovalo v Zagreb s kaj malo upanja na uspeh.

Ekipa Elektrošporta, proti kateri so najprej nastopile, Novomeščanke niso poznale; zvedele pa so v Zagrebu, da je to solidna vrsta in da bo treba uporabiti vse znanje in pošteno delo. Prognose so bile (glede na zadnjo igro Novomeščank proti Kamniku) 3:0 za Elektrošport. Toda žoga je okrogla in po peti igri so Novomeščanke odnele nasprotnici dve dragoceni točki, uverjene, da je to največ, kar so dosegle, kajti njihov drugi nasprotnik — Lokomotiva je nedavno premagala reprezentanco Holandije s 3:2, pa tudi Mladost, ki igra v Zvezni

ligi. Ni čuda, da so bile Novomeščanke zelo vesele, ko so si v tekmi z Lokomotivo priborile že prvi set. Bila je to borba dveh enakovrednih nasprotnikov, o čemer govore tudi rezultati posameznih setov: 15:14, 7:15, 15:13, 8:15, 15:14. Najbolj razburiljiv je bil vsekakor peti set, saj je Lokomotiva vodila že z 8:4. Toda Novomeščankam je uspelo izenačiti.

Klub dolenjskih visokošolcev je priredil v nedeljo 24. aprila košarkarski turnir, na katerem so sodelovali člani kluba visokošolcev, gimnazijci, člani »Partizan« in pitomci šole za rezervne oficirje iz Novega mesta.

Rezultati: gimnazija : Partizan 37:18; visokošolci : pitomci 38:33; gimnazija : visokošolci 47:40.

V prvi tekmi so premagali gimnazijci člana »Partizana« in tako prišli v finalno tekmovalje z visokošolci, ki so v podaljški igri premagali »pitomce«. Pri visokošolcih so igrali štirje člani odbojarske ekipe, ki sodelujejo v zvezni ligi. Posebno sta se izkazala hitri Sonc in dolgi Mednik, da ne igra sama dobro odbojko, ampak tudi košarko. Košarka je dobra dopolnilna igra z odbojko in je potrebno, da jo igralci

Zvezna odbojarska liga

BRANIK (Maribor) : PARTIZAN (Novo mesto) 3:1 (15:13, 15:17, 15:11).

Veliko zanimanje je vladalo v Novem mestu za nastop Branika, ki je trenutno na čelu najboljših moštev v zvezni ligi odbojkaric. Branik je nastopil v postavi: Škrbinec, Meršnik, Požar, Mikš, Verželj, Tomažič, Filipčič in Šumak. Za domačo pa so igrali Pučko, Lapina, Medic, Šimšič, Sonc in Ing. Sodnik. Manjkal je samo Dolenc, ki se je pri zadnji prvenstveni tekmi poškodoval. Zaskrbljena je bila publika, ko ni videla na igrišču Dolence, vendar pa so domači že takoj v drugem nizu nudili Mariborčanom močan odpor in ni mnogo manjkalo, da ne bi Branik poražen zapustil Novega mesta.

Drugi niz je bil uspešen za domačo, ki jo je vodil že takrat, da bo dobili tudi ta niz. Toda z lepo igro sta Škrbinec in Požar odločila ta niz v svojo korist. Tudi v četrtem nizu so Novomeščanke vodile s 4:1, nato 6:2 in 6:4. Bostili so se za vajo tega ko in vendar se je ta niz končal s 15:11 za Mariborčane.

Mislili smo, da bo Branik, ki je kandidat za prvo mesto, kaj

NOGOMETNA TEKMA V KOČEVJU

17. aprila je bila v Kočevju odigrana prvenstvena nogometna tekma med domačima rivaloma Svobodo in Partizanom. Za tekmo je vladalo veliko zanimanje in se je na stadionu Partizana zbralo veliko gledalcev in navijačev. Tekma je bila zelo živa, zlasti v drugem polčasu. Zmagal je Partizan z rezultatom 7:1. Tudi nogometaši Svobode so igrali zelo udeleženo, vendar niso bili dovolj naporiti in se morali zadovoljiti z neuspešnim napadom Partizana, da niso dobili še več golov.

Moštvo Partizana je v napadu kazalo sebičnost; čas je, da ti igralci spoznajo, da niso na igrišču sami, ampak jih je il.

Dve brzturnirski zmagi Škerija

Pred kratkim je Šahovski društvo Novo mesto priredilo dva prvenstvena brzturnirja za društvenem prvenstvu je med 12 udeleženci zmagal Tone Škerij z 10 točkami pred Hofom 9. Vlečtem in Avsecom 7. dr. Goležem 6 in pol, Jovovičem 5 in pol itd. Okrajno prvenstvo je Škerij osvojil s 100% ali 7 točkami. Resnejša nasprotnika ni imel. Drugo mesto je zasedel Bojanič 6 točk, tretje Erjavec 5, nato Avsec 4. Playev 2 in pol, Dobovšek 2 itd.

Začel se je polifinalni turnir prvenstva Novega mesta

Začel se je prvi polifinalni turnir za prvenstvo Novega mesta. Pravico udeležbe so imeli vsi tretjekategorijci. Prijavilo se je 12 ekip. Prvi tekmi sta bili prireditvi v finale prvenstva Novega mesta 1953, ki se bo začelo v novembru. Zmagovalec in drugoplasirani si obenem pridobita II. kategorijo. Igrajo vsak tork in petek z začetkom točno ob 19. uri in ob nedeljah ob 9. uri.

F. M.

Lepe uspehi Sitarja

Pred tednom se je v Ljubljani začel polifinalni turnir za šahovsko prvenstvo Slovenije, na katerem od Dolencev sodeluje le Novomeščan Slavko Sitar. Pravico udeležbe sta imela tudi Škerij in Sita, toda te ugodne priložnosti nista izkoristila. Toda, čeprav sam, nas Sitar letos ni razočaral. Res je nekaj partij n. pr. z mojstrom Lešnikom in kandidatom Benedičičem zavožil, toda v drugih partijah pa je večkrat presenečil. Premaga je drugokategorijca Stribarja in Sušnika, rezimiral pa je s celo vrsto I. kategorikov in mojstrskih kandidatov. Z mojstrom Preinfalkom, ki trenutno vodi na tabeli, je imel v končnici celo kneta več, toda mojster se je dobro znašel in z večnim šahom odbral pol točke.

Sitar se trenutno (po XI. kolu) nahaja na odličnem petem mestu. Če bo še v naslednjih dveh kolih zaigral tako kot v zadnjih dveh, se mu obeta ne samo I. kategorija, temveč še kaj več. Vrstni red po XI. kolu: mojster Preinfalk 7 (1), mojst. kand. Kržišnik in Benedičič 6(2), mojst. kand. Levčič 5 in pol (2), Sitar 5 in pol itd.

Kakor izgleda se Sitanu obeta zelo usoden plasman, seveda, če ne bo v zadnjih kolih popustil.

Stražani so pričeli resno delati. Šahovska sekcija Svobode Straža je še mlada in še nima vidnejših uspehov, ima pa trdno voljo, da razširi šah med delavstvo. V zadnjem času so igrali dvoboj s Svobodo Bršljin in zmagali s 5 in pol : 2 in pol. Odigrali so tudi turnir za prvenstvo DPD Svobode s 16 udeleženci. Zmagal je Kregar s 23 in pol točkami pred Mihelesom 21 in pol in Baričem 19 in pol. Sledijo jim še: Bednar in Strumbelj 19, Lacičan 18 in pol, Pavlin in Petelinčar 18 itd. Vsi ti so obenem dosegli IV. kategorijo.

Popravek

V 74 členu vzornice statuta bodočih komun v okraju Novo mesto, ki smo ga objavili v zadnji številki, se pravilno glasi: Uprava za gozdarstvo in ne Uprava za gospodarstvo, kot je pomotoma napisano.

Preklek

Podpisana Antončič Marija iz Vel. Bučne vasi 45 pri Novem mestu preklekujem neresnične vesti, ki sem jih govorila o Pintar Pepci in Zelniku Terziju iz Novega mesta in se zahvaljujem, da sta odstopila od bože.

Antončič Marija

Gibanje prebivalstva v Novem mestu

Pretekli teden je bilo rojenih 15 deklet in 15 dečkov. — Poročili so se: Pužina Franc, delavec iz Uršlana, in Plantan Marija, delavka iz Novega mesta. — Boletina Anton, delavec, in Luzar Jožeta, hči gostilničarja, oba iz Gabrja. Luzar Martin, delavec, in Mohar Albina, delavka, oba iz Gabrja. Čestitamo!

V KOČEVJU

Pretekli teden so bile rojene 4 deklice in 4 dečki. — Poročili so se: Novak Izidor, kurjač, in Sevcik Marija, natakarica, oba iz Kočevja. Mikulič Rudolf, cirkularist in Leban Marta, delavka, oba iz Slovenske vasi. Raztresen Stanislav, kurjač, in Novak Rozalija, namestnica, oba iz Dolge vasi. Zagar Andrej, mesarski pomočnik in Blatnik Marija, kuharica, oba iz Kočevja. — Čestitamo!

IZ NOVOOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so rodile: Saje Terezija iz Brezja pri Trebelnem — dečka. Novakovič Tina iz Novega mesta — dečka. Hrastar Rozalija iz Vel. Brusnice — dečko. Makovec Radmila iz Novega mesta — dečka. Somrak Frančiška iz Vel. Kala — dečko. Cugelj Amalija iz Gor. Neuske vasi pri Trebelnem — dečko. Bradac Ana iz Ragovega pri N. m. — dečka. Udir Iva iz Kranja — dečka. Skoda Slavka iz Rave pri Raki — dečko. Gorenčič Marija iz Gor. Aldova — dečka. Sinkovec Ana iz Dol. Mokropolja — dečka. Mrak Pavi iz Mokropolja — dečka. Kirar Marija iz Čadřev — dečka. Razdrh Joža iz Vrhopolja — dečka. Šimpfelf Marija iz Vel. Strme pri Trebelnem — dečka. Pavlič Tončka iz Lokve pri Sentjerneju — 2 dečka. Foršek Marija iz Praproč pri Straži — dečko. Hrovat Olga iz Ambrusa — dečko. Praznik Terezija iz Bratinčev pri Vel. Gabrju — dečka. Kušljan Pepca iz Sentjerneja — dečka. Votčina Marija iz Regre vasi — dečko. Gavzoda Albina iz Podgrada — dečka. Pirc Ana iz Dol. Vrhopolja — dečka. Gortan Alojzija iz Kloštra pri Gradcu — dečka. Planinšek Jelka iz Hlinj — dečko. Srečnim mamcem čestitamo!

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

KINO

Kino KRKA Novo mesto

Od 29. aprila do 2. maja: ameriški barvni film Lidija Bayley.

Od 3. do 5. maja: filmski film Olimpiada.

Kino Dolenjske Toplice

Od 30. aprila do 2. maja: ameriški barvni film Obzorja na Zahodu.

Od 4. do 5. maja: francoski film Hudci v Telesu.

Kino Črnomelj

Od 28. aprila do 1. maja: Zardine moje ljubezni.

Od 3. do 4. maja: Tulec na begu.

Kino Jadran Kočevje

Od 29. aprila do 1. maja: Izgnanec iz Poker Flita.

Od 3. do 5. maja: Obrni ključ polahko.

Kino Loški potok

Od 30. aprila do 1. maja: Glas v viharju.

Kino Mokronog

Od 30. aprila do 1. maja: angleški barvni film Ljubezni je lepa.

Potujoči kino Novo mesto

predvaja film Plesala je eno samo poletje v petek, 29. aprila ob 19.30 v Smarjeti.

Dežurna zdravniška služba

Do 3. maja dr. Vodnik, od 4. do 17. maja dr. Špiler. Dežurna zdravniška služba se prične zjutraj ob 7. uri in se zaključuje zjutraj dan dežurstva ob 7. uri zjutraj.

MALI OGLASI

PRODAM parcelo v Novem mestu, cca 350 m². Naslov pri upravi lista.

(242)

PRODAM črn granitni nagrobni kamen. Naslov v upravi. (235)

PRODAM po nizki ceni dva milzarska stola. Naslov pri upravi lista.

(140)

PRODAM radio aparat, skoraj nov, amaterski mali format za 14.000 din. Naslov pri upravi lista.

(139)

FRIZERSKI SALON

»ADAM«

NOVO MESTO

obvešča cenj. stranke, da bo dne 1., 2. in 3. maja zaprt!

Zahvale

Najpriaznejše se zahvaljujemo dr. Radu Kuharju iz Mokronoga za njegovo požrtvovalno skrb in zdravniško pomoč, ko je poleg svojega obilnega dela v ambulanci obiskoval tudi na domu naše bolne otroke.

Hvaležni siarši K. M. iz Sentruperta

Obveščanje

Občni zbor Turističnega društva Novo mesto, ki je bil sklican za 28. maj, je zaradi tehničnih ovir preložen na 5. maj 1953 ob 19. uri v dvorani Doma sindikatov Novo mesto.

OPOMENI

OPOMENI

Opozarjamo vse prebivalce b. območja mestne občine Novo mesto, da bo od 30. aprila 1953 dalje vsako soboto ob 12. uri preizkušnja sirene na Glavnem trgu št. 7. Sireno bomo preizkušali s polmimutnim znakom. Prva preizkušnja bo v soboto, dne 30. aprila 1953.

OPOMENI

Opozarjamo vse prebivalce b. območja mestne občine Novo mesto, da bo od 30. aprila 1953 dalje vsako soboto ob 12. uri preizkušnja sirene na Glavnem trgu št. 7. Sireno bomo preizkušali s polmimutnim znakom. Prva preizkušnja bo v soboto, dne 30. aprila 1953.

OPOMENI

Opozarjamo vse prebivalce b. območja mestne občine Novo mesto, da bo od 30. aprila 1953 dalje vsako soboto ob 12. uri preizkušnja sirene na Glavnem trgu št. 7. Sireno bomo preizkušali s polmimutnim znakom. Prva preizkušnja bo v soboto, dne 30. aprila 1953.

OPOMENI

Opozarjamo vse prebivalce b. območja mestne občine Novo mesto, da bo od 30. aprila 1953 dalje vsako soboto ob 12. uri preizkušnja sirene na Glavnem trgu št. 7. Sireno bomo preizkušali s polmimutnim znakom. Prva preizkušnja bo v soboto, dne 30. aprila 1953.

OPOMENI

Opozarjamo vse prebivalce b. območja mestne občine Novo mesto, da bo od 30. aprila 1953 dalje vsako soboto ob 12. uri preizkušnja sirene na Glavnem trgu št. 7. Sireno bomo preizkušali s polmimutnim znakom. Prva preizkušnja bo v soboto, dne 30. aprila 1953.

OPOMENI

Opozarjamo vse prebivalce b. območja mestne občine Novo mesto, da bo od 30. aprila 1953 dalje vsako soboto ob 12. uri preizkušnja sirene na Glavnem trgu št. 7. Sireno bomo preizkušali s polmimutnim znakom. Prva preizkušnja bo v soboto, dne 30. aprila 1953.

OPOMENI

Opozarjamo vse prebivalce b. območja mestne občine Novo mesto, da bo od 30. aprila 1953 dalje vsako soboto ob 12. uri preizkušnja sirene na Glavnem trgu št. 7. Sireno bomo preizkušali s polmimutnim znakom. Prva preizkušnja bo v soboto, dne 30. aprila 1953.

Kolektiv SPLOŠNO GRADBENEGA PODJETJA

„PIONIR“

NOVO MESTO

čestita za 1. maj vsemu delovnemu ljudstvu in sorodnim kolektivom ter želi vsem še obilo delovnih zmag pri graditvi socializma!

GROSISTIČNO TRGOVSKO PODJETJE

„MERKUR“

LJUBLJANA, Trubarjeva 29

nudi svojim odjemalcem večjo zalogo modnega, galanterijskega in konfekcijskega blaga po zelo ugodnih cenah. — Prepričajte se sami v našem skladišču!

Manifestacija DELAVSKIH PRAVIC

Ne le pri nas, tudi po vsem svetu praznuje delovno ljudstvo 1. maj kot svoj praznik: v deželah, kjer je delovno ljudstvo prevzelo usodo domovine v svoje roke, se prvomajске manifestacije pregleda moči in ustvarjalnosti, manifestacije delovnih zmog, tam, kjer pa delavci še ni svobodni, je 1. maj bojni pregled za tiste naloge, ki po zakonu razvoja morajo prejeti slej slediti v vseh deželah, to je, da si bo delovno ljudstvo krojilo usodo samo.

Pri nas pričakujemo sleherni 1. maj z velikim veseljem. Takrat se navadno še bolj kot sicer spominimo, kaj nam je posebno uspelo v preteklem letu, spominimo se vseh tistih naših domovini, ki s posebnimi uspehi gnetejo novo podobo naših mest in vasi, ki bilizirajo svoje sile: Znam dajemo nove stroje in nove tovarne, nove ceste in nove poslopja, in ki z velikimi napori trgajo spono zaostalosti.

Toda pri nas ni bilo vedno tako. Mnogi se še spominjamo,

lavec lahko ostalih 16 ur porabil polovico za počitek, polovico pa za kulturno življenje. Druga Internacionala je na kongresu v Parizu 1889, sklenila, da naj določen dan v letu v vseh deželah hkrati delavci zahtevajo osemurni delavnik. Ameriška federacija dela je že leto prej sklenila 1. maja 1890 organizirati podobne manifestacije, zato je 1. kongres II. Internationale sklenil, proglasiti 1. maj kot dan mednarodnih delavskih manifestacij.

PREPLASENA BURZOAZIJA

Prve prvomajске manifestacije so se povsod spreminjale v demonstracije proti kapitalističnemu redu. Že po pripravi na 1. maj 1890. leta je buržoazija spreletel strah. Modro naših mest in vasi, ki bilizirajo svoje sile: Znam dajemo nove stroje in nove tovarne, nove ceste in nove poslopja, in ki z velikimi napori trgajo spono zaostalosti.

azije zatreti delavsko gibanje, sčanju delovnih ljudi, proti so samo še podžigali vztrajne upravičene delavske zahteve. Leta 1891, je 1. maja v francoskem mestu Fourmiesu padlo 10 žrtev, leto dni pozneje je v spopadu buržuazne žandarmerije in policije bilo ranjenih in ubitih 150 delavcev, nad 200 pa so jih postavili pred sodišče.

Vendar prvomajskih demonstracij niso mogli zadušiti. Poleg prvotne zahteve po osemurnem delavniku so te manifestacije vse bolj dobivale tudi odraz ostalih zahtev razrednega boja, to je bile manifestacije proti izkori-

ščanju delovnih ljudi, proti krivicam, ki jih je buržuazija vedno v novih oblikah prizadevala proletariatu. Deset — in desetletja so bili 1. maj pregledi borbenih moči proletariata. V prvih desetletjih našega stoletja pa je prvič postal 1. maj v nekatere dežele pregled moči in ustvarjalnosti svobodnih proizvajalcev. V prve majo teh dežel so uprte oči vseh tistih milijonov delovnih ljudi na svetu, ki še morajo na ta praznik manifestirati svojo proletarsko borbenost za doseg delavskih pravic.

G. G.

Za mladinski nagradni natečaj

Brez žrtve ni svobode

Ob 10-letnici osvoboditve se spominjamo najrazličnejših dogodkov iz časa okupacije. Zlasti mi je v spominu divjanje okupatorjev. Navesti hočem samo en dogodek. Nekega dne leta 1944 so prišli v našo vas Nemci, ki so pobijali ljudi in požigali hiše. Prišli so tudi v našo hišo. Ker sem se jih zelo bal, sem zbežal pod peč. Nato so nas spodili iz hiše. V hiši so začeli polivati z bencinom, nato pa jo zažgali. Preden so odšli, so vsa vrata zaklenili za sabo, da ne bi mogli reševati. Vsi smo se jokali, ko smo videli, da nam gori hiša.

Ko so požigali hišo, so zbrali moje tri strice in druge moše in jih potem postrelili. Kmalu bi tudi mojega očeta, če ne bi bil ušel v gozd.

Ceprav jim je moj oče tisti dan ušel, je padel pozneje kot borec NOV.

Tako se spominjam vsakokrat, kadar se učimo v zgodovinski uri, požgane hiše, katera je danes že nova. Spominjam se tudi vaških fantov in mož, ki so jih takrat postrelili.

Res je: brez žrtve ni svobode.

Jože Florjančič
Dopolnilna šola v Smihelu

Novo mesto bo dobilo ribogojnico

Davna želja ribičev novomeškega okraja je, da bi si zgradili lastno ribogojnico. Za začetek bi zadostovalo vališče, v katerem bi vzgajali plemeniti ribji zarod — salmonide (postvri, silbe in lipane).

Krka je vsekakor najlepša reka v Sloveniji in naravnost idealna za vodno favno, žal pa je dokaj prazna, ker jo je okupator zelo opustošil (ubijali so ribe z bombami in električnim tokom). Po vojni za to stransko vajo narodnega gospodarstva niso mogli dovolj poskrbeti, ker je bilo polno drugih res nujnih nalog za obnovu domovine. Danes pa je to že možno in tudi potrebno.

Ribiško društvo Novo mesto se je zadnja tri leta zelo prizadevalo za razširitev ribjega zaroda; storilo bi še več, pa je kupovanje mladic predrago. Zato je vredno zgraditi ribogojnico, oziroma (za začetek) vališče.

Da danes že lahko govorimo o predvideni gradnji ribogojnice, se moramo zahvaliti okrajnemu ljudskemu odboru, še posebej pa športnemu razumevanju vodstev »Novoteksa« in »Kremenca«; oboje podjetji s svojimi odpadnimi vodami škodujejo ribjemu zarodu v Krki. S polnim razumevanjem so vodilni tovariši iz »Novoteksa« in »Kremenca« upoštevali upravičene zahteve Ribiškega društva v Novem mestu in zagotovili primerno denarno odškodnino, ki bo porabljena kot začetni kapital pri gradnji ribogojnice.

Gradnja ribogojnice ni preprosta stvar, zlasti ne za naše društvo, ki nima v tem potrebnih izkušenj. Toda v Sloveniji imamo strokovnjake, ki nam bodo radi priskočili na pomoč. Prostor za ribogojnico ne bo težko izbrati, saj imamo več potokov, ki bi bili primerni.

Gradnja ribogojnice bo gotovo zanimala tudi naše prebivalstvo, zlasti gospodinjice, kajti cilj Ribiškega društva v Novem mestu je, da bo lahko z ribami zalagalo tudi novomeški trg, saj je riba odlična hrana, posebno je cenejša postrv.

Ker ne gre za ozke koristi Ribiškega društva, temveč za korist skupnosti, upravičeno upamo na pomoč vseh družbenih činiteljcev.

J. S.

Kje so lastavice?

Iz Livolda pri Kočevju sporoča pisnik zanimiv pojav: Že je konec aprila, zelenega lili vse polno ljudi, ki vozijo pa pri nas v gozdu ni drugega kot smreka. Lastavice so se nas obiskale že pred tedni, a nismo imele. Gotovo bodo vsaj ko se je vreme poslabšalo, so v maju lastavice in kukavice nekam izginile. Kukavica se manjša redkost v naših vaseh tudi pri nas še ni oglasila, in gozdovih.

Vendar pa je navzlic slabemu in hladnemu vremenu na poze je konec aprila, zelenega lili vse polno ljudi, ki vozijo pa pri nas v gozdu ni drugega kot smreka. Lastavice so se nas obiskale že pred tedni, a nismo imele. Gotovo bodo vsaj ko se je vreme poslabšalo, so v maju lastavice in kukavice nekam izginile. Kukavica se manjša redkost v naših vaseh tudi pri nas še ni oglasila, in gozdovih.

1. maj pri Sv. Jakobu v Trstu leta 1902

POMLAD čas radostne sproščenosti

Le kdor nima rad otrok, bo pač že zdavnaj pozabili na svojo mlada leta. Ne utesnjujmo jih torej ne kratimo jim te prostosti bolj kot je treba. Res, šola hoče svoje. Se malo, pa se bo odlašalo o njihovih uspehih. A nastopom pomladi, pa je napočil njihov čas.

Ob potoku jih kar mrgoli, mladih graditeljev. Spreminjajo strugo, urejajo »pristanjšča«, ročno tesani čolniki prevažajo tovorec lesa — vrbovih palic, v rovu je skrit zaklad — stari kovanci. Tako so zaverovani v svojo igro, da nič ne čutijo mokrote v

uredimo otrokom čas tako, da vsaj nekaj ur dnevno prežive na prostem. Predšolske otroke pa pustimo večino dneva na prostem — seveda, če je to mogoče. Sicer jih popeljimo na sprehod in na igrišče za nekaj ur po kosilu, ko sonce najtopleje greje. Seveda moramo otroke postopoma navajati na sonce in zlasti pazimo, da niso razoglati ter preveč alj premoale oblečeni.

Vzgojiteljice v otroških vrtcih tožijo, da so otroci preobloženi z majicami, puloverji, brezokavniki, učiteljice se pritožujejo, da otroci v razredih drgčejo, ker so premoale oblečeni. Medtem ko so posamezni še v kožuščkih, so drugi že v kratkih nogavičkah. Eni kot drugi pretravajo. Ko se vreme postopoma izboljšuje, tako naj otroci postopoma zamenjujejo zimsko oblačila s pomladanskimi.

Oblečimo torej otroke tako, da bo lahko odložil plašček, suknjič ali pulover, če mu bo na soncu pretoplo; če se bo sonce skrilo in bo pihal hladni veter, pa se bo spet ogrnil. Zdej je dvojno važno, da otroke prav oblačimo. Če pozimi niso bili dovolj na zrasproščenosti.

na kn, niso utrjeni in mogoče bi jim škodili vsak veter, če pa so razgreti v senci ali celo na preprihu se bodo prehladili, dobili morda celo pljučnico, vnetje srednjega ušesa in slične lažje ali težje bolezni.

Zelo je tudi važno, da je otrok udobno oblečen. Obleka, ki ga bo tiščala, vezala, mu bo prevelika ali prevročna, ga bo spravljala v slabo voljo, ki jo bo stresal na druge otroke in starše. V tem je lahko tudi začetek njegove nerazvite, Upoštevat moramo, da se otrok zunaj nenehno giblje, pripogiba, preskakuje, prekopice in pri tem ga neudobna obleka stalno ovira. Ne razumimo torej napačno, da sin nekega suknjiča ne mara nositi, hčerka pa se prav boji, kdaj bo oblekla nerodno krilce. Tudi odrasli ne oblečemo česar koli, zato ne prezirimo otrokovih želja in če so umestne, jim jih izpolnimo.

H koncu pa še tole: naj nas ne premoti že mnogo daljši dan in naj otrok ne bo do trdega mraka od doma. Vsaj ob sedmih zvečer naj se njegov pester »delavnik« zaključi. Kako se je razgiral, razgibal, utrudil! Zato mora dovolj

zgodaj v posteljo, da se spoden veter, pa se bo spet ogrnil. Zdej je dvojno važno, da otroke prav oblačimo. Če pozimi niso bili dovolj na zrasproščenosti.

z. g.

čevlji, ne hladu v roke. Vse popoldne jim mine kot kratka ura...

Tako ta igra, kot kurjenje ognjev po vrtovih, paša, igre po dvoriščih, sprehodi v gozdu, vse jim prinaša svojstveno radost, ki jo odrasli le težko razumemo — ker smo

ZA ŠALO

Ne vem, zakaj se očka razburja, ko pa sva popoldne v kinu videla ta prizor, se je tako smejal...

Oh, tega ni treba jemati resno — naš šef se vedno rad pošali.

Prebivalstvu svoje občine čestita k prazniku

1. MAJA

OBČINSKI LO DVOR

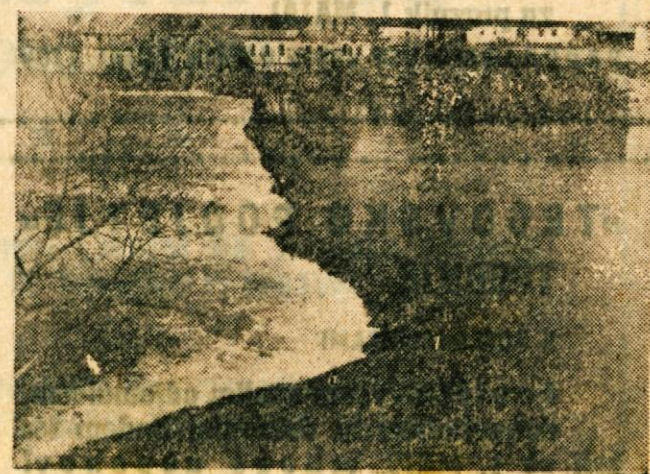
PRI ŽUŽEMBERKU

POZDRAVLJAMO 1. MAJ, PRAZNIK DELOVNEGA LJUDSTVA VSEGA SVETA, IN ŽELIMO MNOGO

Občinski ljudski odbor Žužemberk

Pozdravljamo delovne kolektive, občane naše občine in vse delovno ljudstvo ter jim pošiljamo borbene pozdrave in čestitke za praznik dela 1. MAJI

Občinski ljudski odbor Goina vas

»POMLADNE VODE BUČIJO ČEZ JEZ...«
(Vavla vas pri Novem mestu)

PRAZNOVANJE 1. MAJA 1938 NA JOŠTU PRI KRANJU. Večina udeležencev na sliki je iz novomeškega okraja, nekaj iz Bele krajine in Kočevske, samih tovarniških in gradbiških delavcev v Kranju. Praznovanje je bilo prepovedano in so delavce zasledovali orožniki, toda eden od njih je z delavci simpatiziral in se celo slikal z njimi.

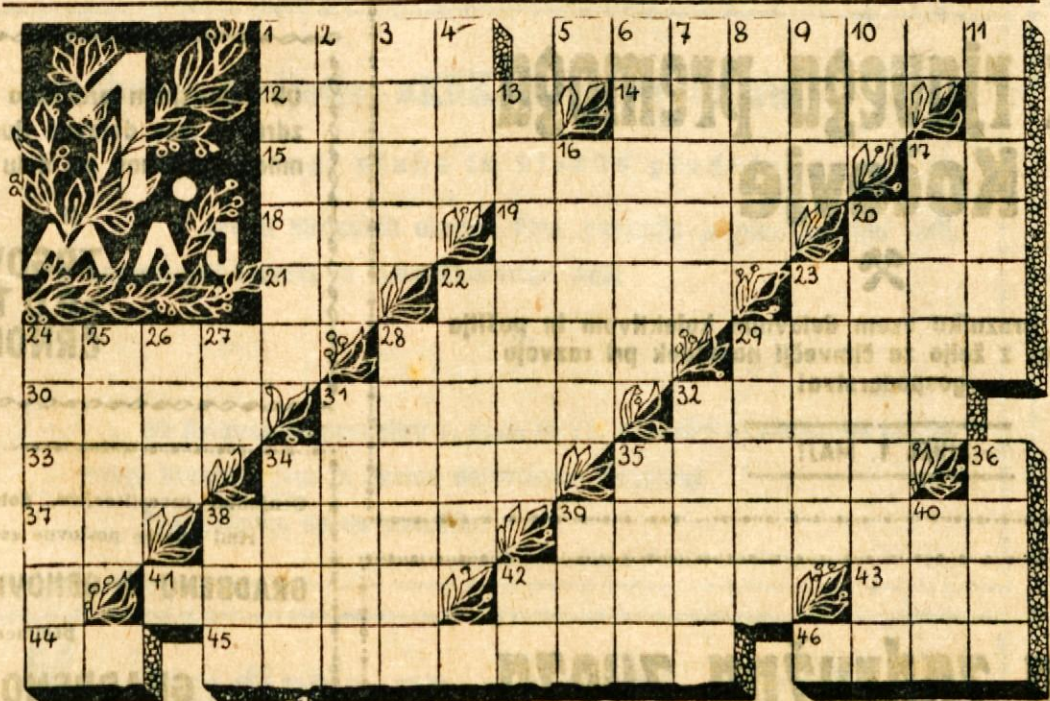
predvojni prvih majev. Kjer koli so bila večja naselja, je bil 1. maj navadno večja ali manjša skupina odhitela včasih med prepevanjem, včasih pa bolj tiho in skromno na določena mesta, kjer so se spomnili nalog, ki so jih zadali delavci pred osmimi desetletji, ko so sklenili prvič praznovati 1. maj kot dan, ko naj delovni ljudje stopijo na barikade svojih pravic. Prenekatere 1. maj so prvomajске povorke pričakali policiji in žandarji in jih hoteli razganjati, da je marsikje tekla kri. Sploh je zgodovina 1. maja ena sama knjiga bojev delavskega razreda.

1. maj je vedno bil v vseh deželah barometer zlosti delavskega razreda. Bolj ko je bil kje delavski razred prekaljen in organiziran, v večjem obsegu so bile prvomajске manifestacije pregled borbenih pripravljenosti proletariata.

BOJ ZA OSEMURNI DELAVNIK

Posebno mlajšim ljudem se zdi pri nas samo po sebi razumljivo, da delajo dnevno le osem ur. Toda vedno ni bilo tako. Pred dobrih sto leti, ko se je v Evropi začel utrjevati kapitalizem, so lastniki tovarni in delavnice sami določali, koliko ur na dan morajo delavci delati. Nič posebnega ni bilo, če so delavci morali delati nepretrgoma 12, 14 in več ur. Friedrich Engels piše v svoji knjigi »Položaj delavskega razreda v Angliji« o tej klasični kapitalistični deželi, da so v XIX. stoletju v Angliji celo otroke do desetih let zaposljevali po 10 ur. Tovarniški zakon iz leta 1834, je prepovedoval delo otrok pod devetimi leti, otroci med 9 in 13. letom so smeli delati največ 9 ur dnevno, delavniki mladine med 14. in 18. letom pa je znašal 12 ur dnevno. Za starejše delavce pa je seveda bil neomejen. Nekaj let po izdaji tega zakona je po Engelsovi knjigi bilo v Angliji spei mnogo tovarnarjev, ki so kljub temu silili mladino delati 14 do 16 ur dnevno. Mnogo primerov pa je bilo, da so morali delavci delati nepretrgoma 30 do 40 ur. Podobno kakor v Angliji je bilo tudi v drugih deželah.

Ob takem stanju ni bilo nič čudnega, če je bila med osnovnimi zahtevami prebujajočega se proletariata skrajšanje delovnega časa. Ko se je v drugi polovici XIX. stoletja delavsko gibanje močno razmahnilo, je vse bolj rasla tudi zahteva, naj bi bil delavnik dolg 8 ur, tako da bi delavci lahko ostalih 16 ur porabil polovico za počitek, polovico pa za kulturno življenje.

Vodoravno: 1. Gora v Karavankah, 5. omotičen, 12. vrsta kamenine, 14. nesrečen, žalosten, jezen, 15. izviran, 17. začetnik slovenskega slikarja in arhitekta, 18. kratka za partizansko obveščevalno službo, 19. ustno izražanje misli, 20. glavni števnik, 21. okrajšani veznik, 22. znojen, 23. uveda, 24. mesto v Hrvaški, 28. posoda za vodo, 29. šahovska figura (dvojnica), 30. prisklednik v panju, 31. naselje šotorov, 32. gora v Kamniških Alpah, 33.

vrsta bolezni, 34. moško ime, 35. pit na univerzi, 16. prislov na vprašanje kam, 17. otok v Sredozemskem morju, 20. vaditeljice, 22. skrivna zapustitev, 23. del pohištva, 24. del stavbe, 25. azijska dežela, 26. vrsta tekočine, 27. znak za prvo astat, 28. postavbe, sezname, predpisi, 29. vrsta žabe, 31. ime Gogoljevega junaka, 32. tekstil, 34. nastajajoča, mlada, huda, jezna, 35. ime pisatelja Levstika, 36. vrsta zgradbe; bajeslovno bitje, 38. taborniška enota, 39. alpinistova potrebščina, 40. osebni zaimsek, 42. veznik.

Navpično: 1. Pripadnik evropskega naroda, 2. igra s kartami, 3. natevanje sestavnih delov in lastnosti, 4. kraj v Trenti, 6. pogosto ime za konja, 7. odrezek, 8. del gledališča, 9. dedna zasnova, 10. začetnici obeh imen Tolstaja, 11. pozivi, 13. atrogi iz-

K prazniku dela čestita vsem svojim občanom

OBČINSKI LO PREČNA

NEKAJ MISLI

o kulturno prosvetnem delu na podeželju

Ze mnogo je bilo napisanega o kulturno-prosvetnem delu na podeželju, pa vendar to delo še vedno ni povsod tako, kakor bi bilo želeli.

Da so ljudje na podeželju željni kulture in prosvete, je prav gotovo stvarna ugotovitev, saj so pripravljeni ob vsaki — pa čeprav še tako nevalitetni — kulturni prireditvi, napolniti prireditvene prostore do zadnjega kotička. Največkrat pa je res, da imajo kulturne in prosvetne hrane premalo. Marsikje se sliši, da bi ljudje radi hodili na igre, da bi radi poslušali lepo petje, da bi radi hodili na predavanja — seveda, kjer bi v lepi obliki kaj pametnega izvedli. Nimajo pa priložnosti.

Marsikje v večjih podeželskih krajih imajo kulturno-umetniška društva, ki naj bi skrbela za kulturno-prosvetno življenje. V teh društvih so navadno nosilci glavnih funkcij učitelji in učiteljice. Kljub temu pa še vedno ugotavljamo, da kulturno-prosvetno življenje v kraju ni tako kot bi bilo pričakovati kot bi lahko bilo in kot bi moralo biti. Ko taka ugotovitev dozori, se na pobudo posameznika ali pa na podlagi te ali one organizacije skliče občni zbor KUD, na katerem se negativno oceni njegovo dosedanje delo in izvoli novi odbor, kateri se zahvali za izkazano zaupanje z obljubo, da bo storil vse, da bo v bodoče kulturno in prosvetno življenje boljše, pestrejše in kvalitetnejše. In res! Štirinajst dni ali pa celo tri tedne po občnem zboru je pravo vrenje med člani novega odbora. Povsod se razmišlja in razpravlja, kaj in kako bi bilo potrebno ukreniti, na kak način bo novi odbor opravičil izkazano zaupanje in kakšen program za bodoče delo bo sestavil. No, večkrat pride celo tako daleč, da se skliče seja novega odbora in se sestavi načrt dela. S tem pa je največkrat tudi načrtni ali programski del kulturno-umetniškega društva končan. Navadno je tako, da se začne odborniki KUD 14 dni ali pa tri tedne pred Dnevom republike, pred Novim letom, pred 8. februarjem, pred Dnevom žena, pred občinskim praznikom, pred 1. majem in ob

podobnih priložnostih pogovarjati, da bi bilo prav in koristno, če bi »dali kaj na oder« ali organizirali kako predavanje ali pripravili akademijo ali... ali pa še takrat avtomatično prevzame te dolžnosti šola, ki ima vedno med šolsko mladino pripravljene recitatorje in deklamatorje in morda celo šolski pevski zbor, pa tudi najboljši govorniki so v šoli. Seveda, saj je to res najbolj preprosto!

Včasih se pa zgodi celo, da medtem, ko kulturno-umetniško društvo spi sladko spanje, sprejmejo ali gasilci ali mladinci ali lovci ali člani SZDL ali članice Društva žena ali člani ZB ali pa člani katere koli druge organizacije na svojem sestanku sklep, na bodo »naštudirali« to ali ono (včasih dobro, včasih zelo slabo) igranje in jo v lastni režiji igrati. In res. Igralci so zbrani, vloge razdeljene. Igralci hodijo redno k vjam in nato nastopijo. (Tudi nastop je včasih dober, včasih pa bi bilo boljše, da ga sploh ne bi bilo.) In takrat se zdramijo člani KUD ter pokažejo svoje pokrovitelstvo odnosno monopolno pravico nad kulturno-prosvetno dejavnostjo. V tem trenutku pa se pojavijo vsa mogoča in nemogoča sporna vprašanja. Prvo je vsekakor vprašanje blagajne. Kdo bo »kasi-ral«? Kuda bo prišlo? »Denar potrebujemo za opremo odra, za garderobo« itd. itd. Igralci pa: »Igrali smo zato, da bi kaj zaslužili, da bomo šli na izlet, da bomo nabavili to in ono itd.«

Druugo sporno vprašanje je »firma«. Kuda bo zopet reče: »Mi smo nosilci vsega kulturnega in prosvetnega življenja in če hočete, lahko na našem odru igrate pod našim okriljem, sicer vam pa sploh ne bomo dovolili igrati!« Igralci pa: »Sami smo študirali, sami smo režirali in igrali bomo samo pod firmo naše organizacije!«

In nešteto takih in podobnih vprašanj, ki gredo včasih celo v osebne spore, se pojavi samo zaradi tega, ker pri »patentiranih« nosilcih kulture in prosvete ni delavnosti in ker v kraju ni načrtnega in smotrnega prosvetnega dela. Zaradi tega pa potem postane kulturno-prosvetno de-

lo ali trgovina (boj za materialna sredstva) ali pa predmet nepotrebnih sporov, nepotrebnega razburjanja in nepotrebnega — večkrat celo škodljivega — razpravljanja na teh in onih sestankih.

Ali res ni mogoče rešiti teh stvari na bolj pameten način? Ali res ni mogoče vseh teh stvari rešiti na način, ki bi koristil dvigu kulturno-prosvetne ravni ljudskih množic? Ali res ne moremo pozabiti, da kulturno-prosvetno delo danes ni in ne more biti trgovina, ampak da je danes ljudska prosveta sestavni del našega izobraževalnega sistema, ki stremi k višjim ciljem kot so borba za denar, borba za »čas« in podobno?

Mislím, da je v zvezi z zgornjim potrebno najti način, kako odpraviti take in podobne napake. Začeti je treba vsekakor najprej pri odboru KUD. Nujno je, da sestavljajo ta odbor ljudje, ki so pripravljeni delati. V tem odboru morajo biti ljudje, ki so pripravljene žrtvovati marsikatero uro svojega prostega časa. V tem odboru morajo biti ljudje, ki bodo lahko sestavljali program dela tudi uresničili v cilju in zavesti, da se v prosvetnem delu ne doseže nič preko noči in nič brez prave požrtvovalnosti in zavzetosti za stvar. V tem odboru morajo biti ljudje, ki bodo imeli toliko organizacijskih sposobnosti, da bodo znali vključiti v članstvo KUD prav vse igralce v kraju in vse tiste, ki imajo sposobnosti in veselje do prosvetnega dela ter da jih bodo znali podrediti društveni disciplini, da bodo redno hodili k vjam (bodisi igraliskam, pevskim, folklornim itd.). Dobro vodstvo KUD bomo dosegli tudi s tem, da posameznih funkcionarjev ne bomo obremenjevali z nešteti funkcijami.

Nadalje je treba paziti na izbor del, ki se igrajo. Ne gre za to, koliko se igra (seveda je tudi kvantiteta zelo pozitivna stvar), ampak bistveno je: kaj se igra in kako se igra. Tudi pri izboru del nas mora voditi en sam cilj in ta je, da so dolžna naša prosvetna društva dvigati poleg kulturno-prosvetne ravni tudi zavest ljudi v duhu socialističnega hu-

manizma. Pri tem nikakor ne mislim, da bi moralo biti vse prosvetno delo nekaj »kričav agitatorski rdeč plakat« (kakor sem nekeje bral), ampak mislim pod tem pojmom reči, da bi morala biti vsa kulturno-prosvetna dejavnost rezultat vsega, kar je človeštvo ustvarilo naprednega, in rezultat socialističnih odnosov.

Nadalje bi bilo potrebno tam, kjer obstoje dobri odbori KUD, doseči to, da bi se vse kulturno in prosvetno življenje razvijalo v okviru KUD. Nesmiselno je, če se prosvetno delo v nekem kraju razbija v razne prosvetne krožke posameznih organizacij, katere včasih nimajo niti spsbnih ljudi za vodstvo teh krožkov niti možnosti za načrtno vzgojo igralcev. Tako razbijanje ima za posledico, da se še vedno pojavljajo na naših odrih dela, katera nimajo prav ničesar skupnega s sodobnostjo in z našo stvarnostjo.

Za dobro kulturno-prosvetno delo je potrebna tudi dobra in

načrtna vzgoja v prosvetno delo vključenih ljudi. Poglejmo samo primer odrskih delavcev. Koliko truda je potrebnega, da režiser usposobi svoje igralce za dober nastop. Koliko truda je potrebnega, da doseže režiser pri igralcu pravo življenje v odrsko delo, da vcepi igralcu pravilno intonacijo govora, pravičen logični podarek pri izgovorjavi, da prežene igralcu boječnost, nerodnost v naglasu, da doseže pri igralcu pravilno mimiko in še toliko in toliko igralskih fines je potrebnih, da vseh res ni mogoče dobiti preko noči, ampak terjajo načrtnega in sistematičnega vzgojnega dela. Res pa je, da so za tako vzgojo sprejemljivi samo tisti ljudje, ki so pripravljeni samokritično prenesti vse režiserjeve pripombe in se po njih dosledno tudi ravnati.

Nadalje menim, da ni potrebno še posebej poudarjati, da bo kulturno-prosvetno delo samo takrat uspešno, če bo našlo pomoč in podporo pri vodstvu vseh družbenih in društvenih organizacijah v kraju.

Za svojo socialistično kulturo se moramo boriti z isto vneto, kakor smo se borili in se še bomo za zmago v političnem in gospodarskem življenju.

B. Savnik

Delo PLZ
v dobrepoljski dolini

Letos v januarju je občinski odbor PLZ organiziral tečaje v Vidmu, Kopoljah in Ponikvah. Tudi pri nas hočemo prebivalstvo seznaniti s sredstvi protiletalske zaštite in ga naučiti prve pomoči. S tem namenom je občinski odbor PLZ v Vidmu, Kopoljah in Ponikvah organiziral tečaje. V teh tečajih si je 275 tečajnikov pridobilo prave dobrih in dobrih uspehov. Obsejni učni program in daljša učna doba terjata precej požrtvovalnosti. Potruditi so se tudi tečajniki, ki so v zimski dobi hodili pol ure daleč na tečaje. Program, ki je predpisan za te enote, so obravnavali samo teoretično. Spoznali so da bodo ure, ki so jih presedeli na tečaju, bogato poplačane. Tečaj so imeli 9 ur na teden.

Ker je teren zelo obsežen, je občinski odbor PLZ organiziral tečaje v več krajih in tako omogočil, da je več ljudi lahko prihajalo na predavanja. Na tečaje so bili povabljeni le tisti, ki niso imeli posebnih razlogov za izostajanje in obisk je bil vedno dober. Predavatelji se niso omejili le na suhoparno podajanje predpisanega gradiva, temveč so obenem opravljali široko vzgojno delo med tečajniki. Tisti, ki so v začetku podcejevali delo organizacije PLZ, so danes hvaležni za znanje, ki so ga pridobili na tečajih in prepričani smo, da ga bodo v primeru potrebe znali tudi pravilno uporabljati.

Tečajniki so se seznanjali tudi z gospodarskimi in kulturnimi vprašanji. Za jesen pa so predvideni novi tečaji in seminarji za odbor in vodje hišne PLZ. V poletnih mesecih se bodo tečajniki vadili z internimi praktičnimi vajami. Pred zaključkom tečaja so nam predvajali film o PLZ sanitetne in tehnične enote.

J. G.

Dopisujte
v »Dolenjski list«

NOVOLES

Dolenjska lesna industrija
NOVO MESTOOb delavskem prazniku 1. maju pozdravljamo vse
delovno ljudstvo!

s svojimi obrati: žago v Soteski, žago in parketno v Straži in galanterijskim obratom v Novem mestu nudi odjemalcem vse vrste rezanega lesa, bukov in hrastov parket, galanterijske izdelke in zaboje. Kupuje vse vrste hlodovine po najvišjih dnevnih cenah.

Za vsa naročila in ponudbe se obračajte na komercialni oddelek podjetja Novo mesto, telefon 109

Vsem svojim gostom
čestita za 1. maj in
10. obletnico osvoboditve
GOSTINSKO PODJETJE
ČRNOMELJOB 1. MAJU ČESTITA
VSEM DELOVNIM
LJUDEM
MESTNI VODOVOD
ČRNOMELJKmetijska zadruga
ŠENTRUPERT
iskreno čestita za 1. MAJ!Mizarska zadruga
ČRNOMELJ

čestita vsem svojim odjemalcem k 1. MAJU in 10. obletnici osvoboditve!

Opraviša vsa stavbena in pohištvena dela. Kupuje raznovrsten suh les.

Čestitamo vsem delovnim
ljudem ter našim naročnikom in odjemalcem za
1. MAJ!
Splošno kleparstvo
ČRNOMELJ
Se priporočamo!ZADRUŽNA HRANILNICA IN POSOJILNICA
NOVO MESTO

čestita svojim komitentom in poslovnim prijateljem k prazniku 1. MAJA 1955!

Pozdravljamo 10. obletnico osvoboditve!

GOSTILNA
»LOVSKI ROG«
ČRNOMELJčestita vsem lovcem in svojim gostom
za 1. MAJ in 10. obletnico osvoboditve!ZADRUŽNO TRGOVSKO PODJETJE
ČRNOMELJ

želi ob 1. maju

vsem svojim odjemalcem in dobaviteljem
mnogo uspehov in jim iskreno čestita!

Pozdravljamo 10. obletnico osvoboditve!

Ob delavskem prazniku 1. MAJU čestita
vsem delovnim kolektivom
in svojim odjemalcemPekarija in slaščičarna
NOVO MESTO

VSAK DAN SVEŽI KRUH, PECIVO IN SLAŠČICE!

»PETROL«

NOVO MESTO

čestita vsem odjemalcem
in delovnemu ljudstvu
za praznik 1. MAJA!
PRODAJAMO VSE VRSTE NAFTINIH DERIVATOV»TRGOVSKO PODJETJE«
TREBNJE

S POSLOVALNICAMI

čestita vsem svojim odjemalcem,
dobaviteljem in delovnim ljudem ter
želi ob 1. MAJU mnogo uspehov!Rudnik rjavega premoga
Kočevječestita ob delavskem prazniku vsem delovnim kolektivom in pošilja
borbene pozdrave z željo za čimvečji napredek pri razvoju
gospodarstva!

ZIVEL 1. MAJ!

Okrajna zadružna zveza
Novo mesto

ČESTITA OB 1. MAJU VSEM DELOVNIM LJUDEM!

Naš delavski praznik naj bo ponovna mobilizacija vseh sil za nadaljnjo
graditev socialističnega gospodarstva in utrjevanja kmetijskega
zadružništva!Ob delavskem prazniku 1. MAJU pozdravlja vse delovne ljudi in jim želi
mnogo uspehov pri deluTRGOVSKO PODJETJE
»POTROŠNIK«
ČRNOMELJ

Cenjenim investitorjem, dobaviteljem in vsem, s katerimi imamo poslovne zveze, sporočamo, da se je

GRADBENO IN OBNOVITVENO PODJETJE GOP
preimenovalo vGRADBENO PODJETJE
»GRADBENIK«
NOVO MESTO, Gerdešičeva 6

Telefon 19 — Brzljav: Gradbenik, Novo mesto

DELOVNI KOLEKTIV PODJETJA ŽELI OB 1. MAJU
VSEM DELOVNEMU LJUDSTVU OBILO USPEHOV
PRI SKUPNIH NAPORIH ZA BOLJŠO BODOČNOST!

*

Izvršujemo adaptacije vseh vrst, nizke in visoke gradnje.

KLAVNICA IN MESNICA
CRNOMELJČESTITA VSEM
DELOVNIM LJUDEM ZA
1. MAJ!CVELBAR MARTIN,
soboslikar, NOVO MESTOpošilja prvomajski po-
zdrav vsem odjemalcem
in vsem delavcem!NOVAK MARIJA,
gostilna, NOVO MESTO

čestita za 1. MAJ!

KMETIJSKA ZADRUGA
DOBRNICčestita
vsem svojim članom
k prazniku dela!Gostilšče
»MAJOLKA«
MIRNAnudi gostom topla in
mrzla jedila, pijače naj-
boljše kvalitete in čestita
K PRAZNIKU DELA!Gostilna
ŠPRINGER - ARKO
TREBNJEčestita vsem svojim
gostom in želi prijeten
1. MAJ!Steklarstvo
DOLJAKNOVO MESTO
čestita k prazniku
delovnega ljudstva!GAZVODA JOŽE,
mizar, GOTNA VAS

čestita k prazniku 1. maja!

Živel praznik naše
socialistične
domovine
1. MAJMestno
prevoznništvo
NOVO MESTO

OPEKARNA

ZALOG
pri
NOVEM MESTUpozdravlja
ob 1. MAJU
vse svoje odjemalce!„**TOPOL**“

MIZARSKO PODJETJE MIRNA

izdeluje vse vrste pohištva kvalitetno in poceni.

OB 1. MAJU - PRAZNIKU DELA ČESTITA VSEM DELOVNEMU LJUDSTVU
DELOVNI KOLEKTIVI!

TRGOVSKO PODJETJE

ŽELEZNINA

NOVO MESTO

NUDI PO NAJNIZJIH DNEVNIH CENAH ŽELEZNINSKO BLAGO, VSEH VRST
GRADBENI MATERIAL, AVTO-DELE, USNJE IN LOVSKO MUNICIJO

Oglejte si naše zaloge!

Vsem svojim odjemalcem pošilja iskrene čestitke
za delavski praznik 1. MAJ

TRGOVSKO PODJETJE

TEKSTIL

LJUBLJANA, Ciril-Metodova 3

Se priporoča!

VSEM DELOVNIM LJUDEM POŠILJA ISKRENE
PRVOMAJSKE POZDRAVE

delovni kolektiv

INDUSTRIJE OBUTVE

NOVO MESTO

„**ROG**“ trgovsko podjetje en gros

Novo mesto

telefon 158

Nudi v veliki izbiri — po nizkih cenah

tekstil

galanterijo

steklo

prehrano.

Svojim odjemalcem čestitamo k prazniku dela!

Gradbeno podjetje »KRKA« Novo mesto

gradi nizke in visoke gradnje!

V svojih stranskih obratih Vam postreže s pleskarskimi deli,
cementnimi izdelki in soboslikarskimi deli.Ob delavskem prazniku 1. maja in 10. obletnici osvobodilne čestiti
vsem investitorjem in vsemu delovnemu ljudstvu!

Priporočamo se za naročila!

podjetje za promet s kožami,
strojili, odpad-
ki in volno.čestita ob delav-
skem prazniku

1. maju vsem delovnim kolektivom!

DESTILACIJA IN PROMET ALKOHOLNIH PIJAČ

„**DANA**“ Mirna

ČESTITA OB 1. MAJU VSEM DELOVNIM LJUDEM!

Proizvajamo: pelinkovec, 45% slivovko, 45% sadjevec, mentol,
češnjev in hruškov liker, rum, malinovec in brinjevec

TRGOVINSKA ZBORNICA NOVO MESTO

ČESTITA OB PRAZNIKU DELA VSEM DELOVNEMU LJUDSTVU!

POZDRAVLJAMO 10. OBLETNICO PRAZNOVANJA 1. MAJA V SVOBODI!

Vsem svojim članom, poslovnim prijateljem in delovnim ljudem
čestita za 1. maj in želi mnogo uspehov

KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE

Se priporoča potrošnikom!

ZADRUŽNO TRGOVSKO PODJETJE

NOVO MESTO

Želi vsem svojim odjemalcem in dobaviteljem mnogo uspehov
ob delavskem prazniku 1. maju!Odkup živine in vseh poljskih pridelkov po najvišjih dnevnih cenah!
Zaloga piva, vina in brezalkoholnih pijač po najnižjih dnevnih cenah!SPLOŠNO TRGOVINSKO PODJETJE
SEMIČS POSLOVALNICAMI V SEMIČU, NA POSTAJI IN V ČRMOŠNJICAH
iskreno čestita ob 1. maju vsem odjemalcem in dobaviteljem!

S svojimi prodajalnami se priporoča potrošnikom!

»TELEKOMUNIKACIJE«

obrat ŠENTJERNEJ

ČESTITA K PRAZNIKU DELA VSEM DELOVNIM LJUDEM IN JIM ŽELI
NOVIH DELOVNIH ZMAGI!Izdelujemo radijske kondenzatorje in radijske upore različnih
vrednosti

Tovorni in avtobusni promet

GORJANCI

NOVO MESTO

POŠILJA VSEM DELOVNIM LJUDEM OB 1. MAJU ISKRENE
ČESTITKE IN BORBENE POZDRAVE!POTNIKI! Z NAŠIMI AVTOBUSI UGODNO POTUJETE!
S KAMIONI PREVAŽAMO VSE VRSTE BLAGA!

DELOVNI KOLEKTIV

»KOVINAR« NOVO MESTO

pošilja vsem delovnim kolektivom,
vsem odjemalcem in naročnikom
PRVOMAJSKI POZDRAVI!

iskrene čestitke
za praznik dela!

★
**KROJAŠKO
PODJETJE
NOVO MESTO**

**SPLOŠNO
MIZARSTVO
DVOR**

čestita k prazniku
dela vsem delov-
nim kolektivom in
svojim odjemalcem!

Vsem občanom
iskreno čestita
za 1. MAJ**OBČINSKI
LO MIRNA**
na DolenjskemVsem svojim odjemalcem
čestita

za 1. MAJ

**MESNICA
SEMIČ**

Živel 1. maj – praznik delovnega ljudstva vsega
sveta, dan borbenega pregleda sil miru, napredka
in socializma na svetu!

Iskrene čestitke

**GOSTINSKA ZBORNICA
NOVO MESTO****Gostilna »R O G«****in kavarna »J E L K A«****KOČEVJE**

čestitata ob 1. MAJU vsem svojim
gostom in se priporočata za obisk!

Vsem gasilnim društvom
in njihovim članom
iskreno čestitke
za 1. MAJ!

★
**OKRAJNA
GASILSKA ZVEZA
Novo mesto**

Pozdravljamo
1. MAJ
praznik
delovnih ljudi!

★
**Opekarna
PRELESJE
PRI ŠENTRUPERTU**

**KMETIJSKA
ZADRUGA
ŠENTRUPERT**

s poslovalnicami
in mesarijo čestita
svojim odjemalcem
in dobaviteljem
za 1. MAJ!

Pozdravljamo 1. MAJ z obljubo:
Vse za večjo storilnost dela, za krepitev delovne
discipline, za znižanje stroškov proizvodnje in za
boljšo kakovost izdelkov!

★
**Mestno mizarstvo
Novo mesto**

**OKRAJNA ZADRUŽNA ZVEZA
KOČEVJE**

čestita vsem delovnim ljudem, posebno
zadružnikom k delavskemu prazniku
1. MAJU!
PRI DVIGU KMETIJSTVA ŽELI MNOGO USPEHOVI!

**Kino
»K R K A«
NOVO MESTO**

★
čestita
ob 1. MAJU
vsem svojim
obiskovalcem

**OKRAJNA
OBRTNA
ZBORNICA
v Novem mestu**

pošilja vsem obrtnim pod-
jetjem in zasebnim obrt-
nikom, svojim članom,
kakor tudi vsem delov-
nim kolektivom iskrene
čestitke za praznik dela
1. MAJ!

Vsem svojim odjemalcem
pošilja iskrene čestitke
za 1. MAJ!

★
**TRSNICA
IN DREVESNICA
METLIKA**

TRGOVSKO PODJETJE**GORJANC****ŠENTJERNEJ**

ŽELI OB 1. MAJU VSEM SVOJIM ODJEMALCEM
IN DELOVNIM KOLEKTIVOM MNOGO USPEHOVI!

Gostinsko podjetje**»RIBNICA«**
na Dolenjskem

čestita svojim gostom za 1. MAJ in se
priporoča!

Vedno topla in mrzla jedila ter prvovrstne pijače!

OB 1. MAJU
čestita
vsem delovnim ljudem

★
**MESTNI ODBOR
RDEČEGA KRIŽA
Novo mesto**

**KAMNOSEŠTVO
in
CEMENTNI IZDELKI
NOVO MESTO**

★
Vsem
delovnim ljudem
iskrene čestitke
za 1. MAJ!

K prazniku dela
čestita vsem
delovnim kolektivom**ELEKTROTEHNIČNO
PODJETJE**

Novo mesto,
Ragovska 2 — telefon 126

MESARIJA**NOVO MESTO**

nudi cenjenim odjemalcem kvalitetno meso, vse
vrstne mesnih izdelkov in priznane kranjske
klobase.

Vsem odjemalcem čestita za 1. maj
in se priporoča! — Delovni kolektiv

Vsem obiskovalcem — gostom Šmarjeških
Toplic čestita ob prazniku dela

★
**DELOVNI KOLEKTIV ZDRAVILIŠČA
ŠMARJEŠKE TOPLICE**
Priporočamo se za obisk!

Zidarsko
tesarsko podjetje
»REMONT«
Mirna na Dolenjskem

čestita
ob 1. MAJU
vsem delovnim ljudem!

DELOVNI KOLEKTIV

**TELEKOMUNIKACIJE —
obrat SEMIČ**

čestita ob 1. maju vsemu delovnemu
ljudstvu naše domovine!

»KREMENICA«
Krmelj**eksploatacija kremenčevega peska**

CESTITA VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM IN
DELOVNIM LJUDEM ŠIROM DOMOVINE ZA PRAZNIK
DELA Z ŽELJO ZA ČIMPREJŠNJO IZGRADNJO
NAŠEGA CILJA — SOCIALIZMA!

Trgovsko podjetje Tobak**Novo mesto**

s svojimi poslovalnicami čestita za delavski
praznik 1. maj vsem delovnim kolektivom in
svojim odjemalcem!

Poslužujte se naših glavnih skladišč v N. m. mestu
in Trebnjem, ki imajo stalno na zalogi najboljše sorti-
mente tobačnih izdelkov!

Kadilci! Poslužujte se vedno svežih cigaret v naših
maloprodajalnicah!

Vsem svojim članom in odjemalcem
pošilja iskrene prvomajske pozdrave

**KMETIJSKA
ZADRUGA
ČRNOMELJ****KMETIJSKA ZADRUGA****MIRNA**

se zahvaljuje vsem svojim občanom in odjemal-
cem za poštreno delo pri dvigu zadružništva
in se še naprej priporoča!

★
Hkrati čestita za 1. maj!

Pozdravljamo slavne spominske dneve!
OB 1. MAJU ČESTITAMO VSEM DELOVNIM
LJUDEM!

ELEKTRO**NOVO MESTO**

K PRAZNIKU DELA ČESTITA
VSEM SVOJIM CESTARJEM, DELAVCEM IN USLUŽ-
BENCEM TER ŽELI SE VEČ DELOVNIH USPEHOV

★
**UPRAVA ZA CESTE LRS - TEHNIČNA SEKCIJA
NOVO MESTO**

Vsem odjemalcem,
dobaviteljem
in potrošnikom
Iskrene čestitke
ZA 1. MAJ!

**TRGOVSKO PODJETJE
ŠENTRUPERT****UPRAVA ZA CESTE
pri OLO ČRNOMELJ**

čestita vsem delovnim
ljudem za
1. MAJ!

**Uprava
MESTNEGA
VODOVODA
NOVO MESTO**

pošilja za 1. MAJ vsem
delovnim ljudem iskrene
čestitke!

Praznik delovnega ljudstva vsega sveta
pozdravlja delovni kolektiv

Mestne hranilnice
NOVO MESTO**BELOKRANJSKO
GRADBENO
PODJETJE
ČRNOMELJ**

čestita vsemu delovnemu ljudstvu
domovine za delavski praznik 1. Maj
in 10. obletnico osvoboditve!

DELOVNI KOLEKTIV

»KLAVNICA«
Novo mesto

SE PRIPOROČA ZA NADALJNJE USLUGE PODJETJEM IN GOSTILNIČARJEM
IN OBENEM ČESTITA K DELAVSKEMU PRAZNIKU!